

כלים שיעור כלי חרס פרק ג תוספות יום שני

ציונים
ג חבית. שס לנס יד
ד חבית. שס לנס יב

חלופי גירסאות
ג אע"פ מחזיקין כלים כהפס"ג.
ד וכו"ל מיניו נאשון המנהג
לפי פ"ג מ"ג אע"פ כפרו"ן
אע"פ מקבלין. וכו"ל
בבית כלן אע"פ שמחזיקין.
פ"ג שבע"ל לא בביתו.
שניקב כהפס"ג שניקב.

תוספות חדשים
משנה ב (ה"ב ד"ה) ושל
החם כו' וזע"פ שסוסן
כו' ע"ל כ"כ פ"י כהמ"ס.
אבל ה"ס פ"י ד"ג זה מוזן
החם שאינו תבון ככלי
חרס ואע"פ דק"ל כלי
החם אין מקבלין טומאה
אפילו מדבקין ה"ט כשלא
נאך אכל נאך כבשן טמא
והכא קמ"ל דאם הוסיף פ"ז
בפניו טמא משהו דפס"ד
ונטל וכו' יעל משיב:

אליהו רבא
ג רביעית. אע"ג
דפן שיעורי טומא דקין
שכלי חרס קמ"י רביעית.
דסתם כלים מלוג ועד חסם
ניכח דשיעוריהו כרביעית
ד וטפלה בגללים רבנא
קמ"ל אע"ג דטפלה בגללים
דלא מקבלי טומאה טמא:

חדושי מהר"ח
משנה ג (ברע"ב ד"ה)
חזרה ונשברה כו' בסל שם
כלי מעלי כו' ע"ל. אמת
כך הם דברי הר"ש אבל
מגיבין דאם בסל שם כלי
מעלי אף שלא נקב א"כ
פשיטא שאין חסימה
מועיל בו ולא הוא אלא שלא
נקב כלל וכי יחזיר יש לו
לחיות כלי אחר חסימה
מזה שלא נקב כלל אבל
צריך לרחוק דבנותר רשם
כלי הוא ובסל מוטו אף
שלא נקב אבל עכ"פ
מפסא דאם אין רביעית
בהשבר לשיכר אם נקב
אין חסימה מועיל בו כלל
והסודר אבל כפי הרמב"ם
מורות הלשון צ"ל אבל
חריש הפורש מן החבית
בסל שם כלי מעלי
משניקב לשיכר כו' ע"ה:

הרמב"ם: ג חבית שניקבה. פי' הר"ב צ"ב צמוליא זית. וכן לשון
הר"ש. ומיהו לירידה אפשר לומר דפסק בכל כלי חרס כר"מ. אף
בחבית. לפי שכוונת דהוי מחלוקת ואל"כ כהם ועל הדרך שכתבתי
לעיל. אבל הר"ב צ"ב שפסק לעיל דלא כרבי מאיר. לא ה"ל לפרש כלן
בחבית שניקבה אלא כר"י דצמוליא
אגוז. וכן מה שפירש עוד דבחבית
המחזיקת מלוג ועד סאה. נמשך ג"כ
בזה אחר ל' הר"ש. ולירידה שפסק
בפרק לעיל משנה ב כר"ע. ה"ל
למימר מהדקות עד לודיות: **מבואה.**
בדיון דהוי ליה למיתמי טמא. לשון זכר.
דלחרס קאי ולא לחבית אלא משום
דחלוקת הדבר וכופו לשון נקבה
דלחבית קאי חנא דצמולע לשון נקבה.
הר"ש: ד וטפלה. לשון הר"ב שטח
פניה כו'. והיא מלה עברית. ותפול
על עוני' (איו"ד יו"ל) ר"ל החוקתו והחלוקת עליו כדי שיתקיים ויבאר על
לד הדמיון. וזה על דרך משל. הרמב"ם: בגללים. בגללי הבקר. הרמב"ם:
וטפלין

פיו בפתיחה (ד) מהור"ט: ג חבית שניקבה (ה).
ועשאה בזפת (י) ונשברה (י). אסי שבמקום
הזפת (ט) מחזיק רביעית. מבואה (ט). מפני
שלא במל שם כלי מעליה (א). חרס שניקב (ב)
ועשאו בזפת (ב) אע"פ מחזיק רביעית (ב). מהור
מפני שבמל שם כלי מעליו (י): ד חבית
שנתרועעה (ה). ומפלה בגללים (ה) אע"פ שהוא
נוטל את הגללים והחרסים נופלים (ה) מבואה.
מפני שלא במל שם כלי מעליה (ה). ונשברה (ה)
ורבך

על עוני' (איו"ד יו"ל) ר"ל החוקתו והחלוקת עליו כדי שיתקיים ויבאר על
לד הדמיון. וזה על דרך משל. הרמב"ם: בגללים. בגללי הבקר. הרמב"ם:
וטפלין
ודיבך השברים בקולן של סופרים או שהבית חרס ממוקם
אחר
שלמה
נופלים טמא כל זמן שהיא מחוברת פ"י הגללים: נשברה. גפלו החרסים
ודיבך השברים בקולן של סופרים. אמר המלקט לא נתיישב לי יפה לשון ודיבך

בכבשן. ואע"פ שהוסק פי הנר בפתיחה הדולקת. לא חשיב ככך
כאלו נאךר בכבשן. וזהו: ג חבית שניקבה. צמוליא זית.
וטהרה. כשחזר ועשאה בזפת מקבלת טומאה מכאן ולהבא:
חזרה ונשברה. לשברים הרבה (א) אלוהו השבר שיש בו הופת מחזיק
רביעית ויושב שלא מסומך. טמא.
ובחבית המחזיקת מלוג ועד סאה
עסקין. כדקתן בפרקין לעיל.
מלוג ועד סאה כרביעית. ואע"פ שאין
סתימה מועלת לנקב הבא לאחר
שברה. שאי הך סתימה שנתעשת
קודם שבטל שם כלי ממנה. דחבית
שניקבה שם חבית עליה אע"פ
שטהרה. אבל חרס הפורש מן החבית
בטל שם כלי מעליו אע"פ שלא נקב.
לפיכך אין מועלת סתימה כנקב שלו:
ד חבית שנתרועעה. כמו כותל

רעוע. שלא נפלו חרסיה. אבל היא רעועה כל כך שאם
יעלטלוה והלי קב גרוגרות בחוכה תשבר לגמרי. וטהרה
היא. כדאמרין לקמן באורך פרקין [מ"ג]: וטפלה. שטח
פניה בגללים כדי שלא יפלו החרסים: נשברה. שנפלו החרסים
(*) גד"ו ואלוהו

פי' הרמב"ם ז"ל. ועיין במה שכתבתי לקמן ר"פ עשירי בשם רש"י ז"ל:
ד אע"פ שהוא נוטל את הגללים וכו'. פי' אילו היה נוטל היו החרסים

יבין תפארת ישראל בועז משנה אחרונה

מכמה משניות דמשמע אפסא. וגם לאישות כמוי מהנד דבר זה להחוס.
ואין לומר שכוונת רבותיו דאע"ג דשמן ודאי עב ספי ממים עכ"פ ע"ג
שמעוניה שבו מחפשת ספי גם דרך נקב קטן. יתחא. דלדברא מוכח (פ"ג)
הוא לחוד סני קמ"ל (יב"ח): (טו) מיירי בחבית שמחזיק מלוג ועד סאה דלא שיעור גיסטרא שלו שיק"ט. בשמחזיק גיסטרא רביעית. וניקב
הכלי שלימה צמוליא זית. ונשבר לגמרי. דאע"ג דעדיון חזי לגיסטרא עכ"פ כל עוד שלא יחדה לגיסטרא חמ"ט משום גיסטרא (ע"י) שנת דניה
ז' ג"ה ד"ה טהור מלוג: (ז) שסתה נקב זה צופת ויע"ג חזור ומק"ט (יב"ג מ"ח) אבל בכהמו צבית לא מהני רק כשהחזיר ויסיקט בכבשן (כפ"ס מ"ח)
ורק נענין למדי פהול צמתי פו בטיס אפילו לא הוסק לח"כ מני"ל (יב"ג): (יח) שבו נשבר לרעוים אף לרעוים אף שחמק"ט עד שיהיה נקב: (כב) ר"ל אבל
גיסטרא שניקב צמוליא מסקה (*) שחרי דמי לגיסטרא לסקן ממנה טומאה: (כב) שסתה נקב שלה צופת: (ב) אחר שסתה: (בד) דהרי גיסטרא היתה
מהחלה ולא כלי: (כה) ר"ל שמלחה סדקין שאין בכל"א צמוליא אגוז (כמ"ג) ואע"פ גרוגרותה כל כך עד שכשיטלטלה עם חזי קב גרוגרות שבתוכה
השבר לגמרי. דבכה"ל או חמק"ט (כס"ד מ"ג): (בו) טח כל דפטוהיה בחזין עם גללי בקר. ששתיבשו יתחוק רעיעוהו. ורבוהו קמ"ל. דאף
דגללים חמק"ט אף אחר שיסיק הבלי העשעה מהן. אפ"ה מהני סתימה שמהן לכ"ח שתקבל טומאה. וכ"ש בטפלה צבית (יב"ח): (ב) כשטולטלה
עם חזי קב גרוגרות תשבר לגמרי לחרסין: (בח) ר"ל אף שנתרועעה כל כך חמק"ט. וגם הגללים של הטיפול שהן מעתה עיקר הכלי. גם
כלי גללים חמק"ט. אפ"ה כיון שעדיין שלימה היא. וחזי למילי אחריתא מלבד גרוגרות שם כלי עדיין עליה רק שחמק"ט: (בא) לגמרי לחרסין:
(*) ז"ל שחרי די לגיסטרא

דכלי כזה חמק"ט לשיכר אע"ג שהוסק וכו': (*) דהו"ל כהוסק בכבשן:
(טו) עד שיוסק כל הכלי. וקמ"ל כך דינא הכא צין שיעור נקבי כ"ח.
מהר"א דמדטייל פיו של נר חמק"ט. א"כ הו"ל פיו עיקר הכלי. ובהוסק
הוא לחוד סני קמ"ל (יב"ח): (טו) מיירי בחבית שמחזיק מלוג ועד סאה דלא שיעור גיסטרא שלו שיק"ט. בשמחזיק גיסטרא רביעית. וניקב
הכלי שלימה צמוליא זית. ונשבר לגמרי. דאע"ג דעדיון חזי לגיסטרא עכ"פ כל עוד שלא יחדה לגיסטרא חמ"ט משום גיסטרא (ע"י) שנת דניה
ז' ג"ה ד"ה טהור מלוג: (ז) שסתה נקב זה צופת ויע"ג חזור ומק"ט (יב"ג מ"ח) אבל בכהמו צבית לא מהני רק כשהחזיר ויסיקט בכבשן (כפ"ס מ"ח)
ורק נענין למדי פהול צמתי פו בטיס אפילו לא הוסק לח"כ מני"ל (יב"ג): (יח) שבו נשבר לרעוים אף לרעוים אף שחמק"ט עד שיהיה נקב: (כב) ר"ל אבל
גיסטרא שניקב צמוליא מסקה (*) שחרי דמי לגיסטרא לסקן ממנה טומאה: (כב) שסתה נקב שלה צופת: (ב) אחר שסתה: (בד) דהרי גיסטרא היתה
מהחלה ולא כלי: (כה) ר"ל שמלחה סדקין שאין בכל"א צמוליא אגוז (כמ"ג) ואע"פ גרוגרותה כל כך עד שכשיטלטלה עם חזי קב גרוגרות שבתוכה
השבר לגמרי. דבכה"ל או חמק"ט (כס"ד מ"ג): (בו) טח כל דפטוהיה בחזין עם גללי בקר. ששתיבשו יתחוק רעיעוהו. ורבוהו קמ"ל. דאף
דגללים חמק"ט אף אחר שיסיק הבלי העשעה מהן. אפ"ה מהני סתימה שמהן לכ"ח שתקבל טומאה. וכ"ש בטפלה צבית (יב"ח): (ב) כשטולטלה
עם חזי קב גרוגרות תשבר לגמרי לחרסין: (בח) ר"ל אף שנתרועעה כל כך חמק"ט. וגם הגללים של הטיפול שהן מעתה עיקר הכלי. גם
כלי גללים חמק"ט. אפ"ה כיון שעדיין שלימה היא. וחזי למילי אחריתא מלבד גרוגרות שם כלי עדיין עליה רק שחמק"ט: (בא) לגמרי לחרסין:
(*) ז"ל שחרי די לגיסטרא

ולא זפת דלחמין פ"ה. ועיין בהשגת מהר"ב פ"ה מ"ג: מחזיק רביעית.
פי' הר"ב בחבית שחלוג ועד סאה וכ"כ הר"ש והרא"ש. ולא יתכן דה"ל דנקט
שיעור זה וכו'. ולפי' כהמ"ס פ"ג במתני' דהדקין ניהא דאקין ניהא דאקין פתוח
שבעטורין כדפי' הם: ד וזהו חרסין נופלים עמאם. ולא אמרי' הכל הולך אחר
המעמיד דס"ל כהמ"ס דר"מ פ"ק דשבת דף פ"ו דלחין הולכין אחר המעמיד.
ואע"ג דכפי' בזה חסא גבי עכשם של מתכת וטומאה של חלמוג פלוגי ר'
נחמיה והמ"ס וס"ל לחכמים הולכין אחר המעמיד ע"פ ד' ל"ט. כפי' דשם
שם כתבו המ"ס דגבי עכשם אינו לשינוי מה שמתוכה אלא שמתמיד הכלי עצמו
ככא ס"ל לחכמים שהולכין אחר המעמיד. ולכאורה קשה מהכא שהגללים
המעמידין הכלי שחרי נופלים וחרתו עמאם ויחמין הולכין אחר המעמיד.
וכנהו לחכמים וס"ל דלעולם הולכין אחר המעמיד חלף שמתמיד הכלי עצמו
וגל יוקב כמו עכשם של חלמוג וטומאה של מתכת הולכין אחר המעמיד היינו
אחר העכשם שהיא עיקר הכלי אבל יוקב והסוף למוטו אבד אין הולכין אחר
האבד שבנקב אלא אחר עיקר הכלי שרובו שלם וכו': בנתרועעה כיון שלא בטל
שם כלי מעליה הולכין אחר עיקר הכלי וכן לקמן פ' בברא מ"ה שניקב וסתה
דכפין הולכין אחר עיקר הכלי. וכן תוכח פ"ה מ"ג שם. והלכין בעכשם
דיחא עיקר הכלי הולכין אחר העכשם וכן בקולם אחר הפמודים שהם עיקר
הכלי וכן בכלי זכוכית שניקב וסתמו באלכין אין הולכין אחר האבד אלא אחר
עיקר הכלי. וזהו הכא שפסלו בגלליהו הולכין אחר הגללים אלא אחר עיקר
הכלי. ולקמן בפ' בברא מ"ג נמי ק"ל כהמ"ס שאין הולכין אחר המעמיד:

משינה אחרונה
משינוי מדרות] וא"ן 6.
משינוי מדרות] וא"ן 6.
משינוי מדרות] וא"ן 6.

ר עובדיה מברטנורה כלים שיעור כלי הרם פרקג תוספות יום טוב כב

י יבלית. ע"פ ה"י: מנופת.
ע"פ ה"י: הנוגע. ע"פ ה"י:
ז מוחם. ע"פ ה"י: קומקום.
ע"פ ה"י: ע"פ ה"י

אליהו רבא
י יבלית כו' הנוגע כו'
עמא. אפי' לרנן דפליגי
עליה דרימ ורבי שמעון.
משום דמשקין שטקסין
מרכיני אה הפטעין וליה
ליבית: ז הנוגע בתומר
עמא. ג' מיני דתמא הן
תומר תרסיס וטיט. תומר
שמעית צו אה כבנין שמתדבק
יפה. תרסיס הוא טיט של
יורדין שצובין מעט כלי הים
ואיטו מתדבק כמו תומר.
ומיט שצובין מהן לגבי
והנוגע בתומר שמתדבק יפה
עמא. ותרסיס שאינו מתדבק
צ"כ טהור: קומקום. המיחם הוא פלגי שמחממין
הוא המיחין על האש. וקומקום
הוא הכלי שצובין צו המים
חמין מן המיחם:

בעגול של עץ או של ברזל כדי שלא תשבר אם תגוף באבן. דרבי מאיר ורבי שמעון דמתמאין בטפילת הבריא. ומתמאין אף צו. ואפילו היתה הקרויה בריאה. וחכמים תומרים אם היתה הקרויה בריאה. ואינה לריכה לעגול זה לא חשיב העגול כנופה של קרויה. ואם נטמאת הקרויה לא נטמא העגול: י יבלית. מין עשב ששמו יבלת. ורגילין לטוח צו הכדות הגדולות. שלא יפלטו היין שמויעין: פטסין. כדות גדולות כמו הללו בעלי פטסין. דבמסכת ביצה (דף טו): ז מוחם. כלי שמחממים צו המים: בחומר. טיט עב: תרסיס. דק כחרס. וי"מ כחישת חרסים: הנוגע בחומר טמא. לפי שהוא נדבק ומתחבר במיחם וחשוב כעלמו של כלי הלכך אם נטמא המיחם נטמא החומר שצביעו כמותו. והאכולים הנוגעים בחומר עמאים: ובחרסית טהור. ותרסיס אינו נדבק ומפריך ופיל. ולא חשיב כעלמו של כלי: קומקום. יותר גדול ממיחם. ובלע"ז קוראין לו (א) קוקומ"ז: שאינו יכול לקבל את החמין. שהזפת יתך וגמס במים חמין. ואע"פ שיכול לקבל את הלוגן.

י יבלית (= שמופלין בה הפטסין א). הנוגע בה טמא אב. מנופת חבית אינה חיבור ט. הנוגע בטפולו של תנור טד. טמא טה: ז מוחם טו. שטפלו בחומר טו. ובחרסית טה. הנוגע בחומר טמא טט. ובחרסית טהור טז. קומקום טז. שניקב ועשאו בופת. ר' יוסי מטהר שאינו יכול לקבל את החמין ח"ג. ז בחומר נד"ג בחסר. וכן בפסוקים קומקום טז.

בכחור טמא. לפי שהוא נדבק ומתחבר במיחם וחשוב כעלמו של כלי הלכך אם נטמא המיחם נטמא החומר שצביעו כמותו. והאכולים הנוגעים בחומר עמאים: ובחרסית טהור. ותרסיס אינו נדבק ומפריך ופיל. ולא חשיב כעלמו של כלי: קומקום. יותר גדול ממיחם. ובלע"ז קוראין לו (א) קוקומ"ז: שאינו יכול לקבל את החמין. שהזפת יתך וגמס במים חמין. ואע"פ שיכול לקבל את הלוגן.

מלאכת שלמה
ופירשו הר"ם והרא"ם ז"ל ודוקא בכלים דלחורחיהו בהאי ספול הוא דהוי חבור אבל בכלים דלאו אורחיהו לא כדמניא בתוספתא הקקקים הגדולים שטפלין ביבלת או בלדמס הרי אלו *הן חבור הטבילין הרי אלו חוללות עליו ע"כ: מנופת חבית. אפי' מחוברת בטיט לחבית אינה חבור לחבית ולשון הרמב"ם ז"ל ע"כ שפי' עשרים מנופת חבית טפול בטיט עליה ועל החבית אינה חבור לה ואם נגעו צה משקים טמאים לא נטמאת המנופה ואם נגעו במנופה לא נטמאו לחורי החבית ע"כ. וכתב מהרי"ק ז"ל ומשמעה דמני' ש"ס המנופה על פי החבית בלא שום חבור והא פשיטא דאינה חבור ולא איחשבי' לאשמועינן ולפיכך פי' דמיירי טפול בטיט עליה ועל החבית והשאה קמ"ץ שטפלי' שהיא מחוברת לחבית על ידי אותה ספלה אינה חבור ומני שהיא עומדת ליעלל ומה שכתב בהשגה מי ראה משולם ספלה על גבי מנופה וכו' י"ל דמעט טיט שמיחין על גבי מנופה כדי לחברה לחבית הלא גם הוא טופל יקרא ע"כ: ז מוחם שטפולו וכו'. ומלאתי מנוקד בדבר החי"ת ציר"ו והמ"ם בפת"ח: קומקום. צרמב"ם קומקום וטק

* צ"כ טהור אינו חסר

תוספות רע"ק
משנה ז [אות כג] הנוגע בחומר טמא ויורדים בוה החכמים דמתני' ה' משום דהיחם [צריך] לשפלו כפי' הר"ש בפתני' ה' בשם רתוספתא:

י כין תפארת ישראל י כין

דלעת נוחה להשחבר. אפי' לרנן לא הו"ל כרעושה. ולפיכך אין החידוק חיבור לו [כ"ה] ואע"ז דלעת ידון כלי כלי עץ [כרמב"ם ספ"א דגלות] וכו' מק"ט מנבו. עכ"פ מדלין החידוק חבור להדלעת. להכי כשנטמא הדלעת לא נטמא החידוק וכשנגע טומאה בהחידוק אף החידוק עלמו לא נטמא. ומדלא הוה חיבור להדלעת אפי' כיד אינו ידון. והו"ל רק כפשוטי כלי עץ שאמק"ט כלל. ואי"ל עכ"פ נהוי כהשמישי כלי בשעת ובלא בשעת מללכתן. דמק"ט [כפטי' סמ"ג]. י"ל דהבא שאינו רק משמרו שלא ישחבר שמור לא מחשב השמיש (ט) הוא מין עשב צר מרוח שמדבקין צו שברי כ"ח: מא) כדים גדולים שמחמה גלגן וכבדן חוששים טפי לשבירתן. להכי דרך לחוקם בטפילה: מב) ר"ל בהא נטרו רבין דהוה חיבור מדריך מאל להטפול וכדלמין. ולהכי אף שהטפול אמק"ט מנע מדבוא גב כ"ח. עכ"פ כשנטמא הכלי צפנים צמנע או באייר. נטמא הטהרה שנגעה אר"ח בהטפול: צא) אף שמדבק בהחביות. וי"ל דלהכי לא נקט הנא הכא ליטמא דטהור וכלעיל בטופל את הבריא. דהבא שאינו שהמנופה משנה

אחרונה
הוא כלי צפ"ט. ואי הוה נקט טהור. כד"ל דרך המנופה בעלמה טהור מדבול' פשוטי כ"ח. ועוד מדבול' רק השמישי כלי רק בשעת מללכתו [כפטי' סמ"ג]. אבל עכ"פ הו"ל חיבור להחבית. קמ"ל דהוי חיבור כלל: מד) ר"ל טהרות שנגעו בהטיט הטהור ע"כ הטר הטמא: מה) דמרומרי חוס התמור לא דמי לטופל כלי בריא [לעיל ז"ל] והו"ל חיבור לו: ז) יורה וי"ל דמיירי בין שהוא מחרס או ממתכת. ורק בופתו לכלי מהכות אמרינן דהוי חיבור מדמימוה באש: זא) הוא טיט עב וקמ"ל אע"ז שאינו נדבק כ"כ יפה כטיט רך: זב) תרסיס כמותה שגבלה כטיט: זג) דמשום דמיחם נמי לריך סימור חוס. להכי לא דמי לטופל כלי בריא לעיל. אלא הו"ל כטיטול תמור. אלא דבהתור אפי' טיטול תרסיס הו"ל חיבור. מדגבלו עם הטיט ואין אודי האש יוגעים בהטפול. משא"כ במיחם. רק הטיט שדבק יפה וגם משמר חומו הו"ל חיבור לו. ולא התרסיס. שאודי האש יקעקעום: זד) וקמ"ל דלא אמרינן שעי' שגבלה התרסיס עם הטיט יתדבק עמו בהמיחם: זה) מיחם הוא הכלי שיתן ע"ג האש. אבל קומקום הוא

או צאבן העפלה מניח עלי' שלא תשבר דומיא דהידוק הקרויה ופי' לר"מ ר"ס כשעשוי' להגין מני מיקרי יד וחכמים ס"ל דאין יד אלא מה שצריך לתשמיש לאוחו צו בשעת תשמיש אבל להגין לא הוי יד ולפי' לק"מ וכו' הוי חבור מדאורייתא. ואפשר תש"ה דקרק הר"ל לפטע דהכלי נטמא מאיורו כלומר דאף לאיור הוי חיבור ולא נימא דמתמאין מדבקין דגזרו בריא אטו רטוב וכל חיבור מדבקין אינו אלא למגע ולא לאיור לר"מ דלקמן פ"ס ה"ג בני בית הפך קמ"ל וכן מוכח מדבוא ר"ם נמי כ"ח ס"ל וצ"ב הפך פליגי. והיינו דקמני וכן בהידוק הקרויה כלומר דמי סיבי דהידוק הקרויה להגין הוא ה"ל טופל דרישא ונתחייבו הוי יד לר"מ ור"ם: י יבלית שטפולין צה. הכא לר"ם הוי יד שמתמם שאל יפסדו. ושוד שדרך הכל לטפל ביבלת וחשיב כחפץ כחפץ הכלי. והא דמקני מנופה חבית אינה חבור. משום דקמ"ל כל המשתה כסוי צ"ח טהור כלעיל פ"ב וא"כ מנופה אין לה טומאה בעלמה אלא כיון שהיא

תוספות יום טוב כלים שיעור כלי הרס פרק ג עובדיה מברטנורה

כלי נחושת. שם פ"ב ה"ה. ד' חבית. שם הלכה ט.

חלופי גרסאות

בצונן ככל הדפוסים ימים בצונן: ד' שפקקו ג"כ שפקקו ונ"ל ור"ס שפקקו:

אלויהו רבא

כלי נחושת שזפתן כו'. שזפתין את הכלי להזקק כהו' טעם וטור מחזיקין מהו טעם יתקללו המזקקין שזכורה. וקמתי כלי נחושת שזפתן טהורין ואינו טהור שאין צרכין לכך שזפתה חזק טור ור"ס חזק ואם לין טעם יתקללו שזפתין והיו טהור טעם שזכרין לחזקין יותר מלרעה טו'. כפי' הרמב"ם:

שזפתן לקמן ריש פ"ד: כלי נחושת שזפתן טהורים. פירש הר"ב אם היו הכלים טמאים ונגע אדם כי לפי שכבר יהיה כלי הנחושת אב הטומאה (כדליתא בפ"ק דלחלות) ויהיה הנוגע בזפת טמא. ורמב"ם שזפתן טהורים. ויהיה הכלים טמאים. ונגע אדם או אורלין ומשקין בזפת. טהורים

אזכור חזקתו ככלל. ויין דקמט. כלומר שזפתן לין אינו טהור לתוכו אלא בצונן. דסחם יין לזון הוא. ור"ס הר"ם. ואם עשיין לין לזון: ח' הנוגע. יראה אורלין ומשקין. הרמב"ם: זפת שזפתה כו'. ו ואין לריך לומר זו קמתי: רבי אלעזר מטמא. פי' הר"ב דחשיב ליה סתימה. בין בשל עץ בין בשל

בצונן נ"ב. וכן היה אומר בבלי זפת טו'. כלי נחושת שזפתן טהורים (נ) ואם לין טו' ממאין טו': ד' חבית טו' שנקבה ועשאה בזפת יתר מצרבה טו'. הנוגע בצרבה טו' ממא. יתר מצרבה טהור. זפת שנמפה על החבית. הנוגע בה טהור טו'. משפך של עין ושל דרס טו' שפקקו בזפת. ר"א בן עזריה מטמא טו'.

ר"ע

טעמה הסתימה עבה ביותר. עד שיוכל להגטל ממנה והשאר סתומה. ואפילו הכל כנגד הנקב: זפת שנמפה על החבית. שאינה נקובה: הנוגע בה. בזפת הזפת. טהור אע"פ שהחבית טמאה. שאין הזפת חבור לחבית. כיון שאין החבית לריכה לה: שפקקו בזפת. סתם פי הנקב של המשך העשוי להכניס ממנו יין לחבית: רבי אלעזר בטמא. דחשיב ליה סתימה. בין בשל עץ בין בשל חרס

מלאכת שלמה

בצונן ככ"ף ז"ל: ד' יותר מצרבה הנוגע בצרבה. טהור גורם לרעה בצ"ל לשון לרעה השמין: יתר מצרבה טהור. אית דגרסי יותר מלרעה: זפת שזפתה על החבית. נראה שהר"ם ז"ל גרסי

על פי החבית ח"ל על פי החבית כשזפתין את החבית עולה על שפתה ואינו חבור כיון שהיין אינו עולה שמה ע"כ: שפקקו בזפת ח"ל:

יבין

ישראל

תפארת

יבין

הוא הכלי שזפתין לתוכו החמין רותחין מהמיתם (כד"ל ועי' לקמן פ"ד). וכ"ל לעיל נקט מיתם. ולא קומקום. דקומקום לא עדיף מאשר כלי בריא דאין העיסול חבור לו אפילו כולו מטיט. וגם לא נקט גבי' מיתם שניקב וסתמו בחומר וחרסית ממש דבכה"ג גם הטיט אינו סתמו. מדשאר פתוח במקום החמין שיפלו לחוץ. והכל בקומקום נקט שמהם נקבו בזפת דאילו מיתם שניקב לאו אורחא לסתמו בזפת מדשומד אלל האם הזפת יתקד מיד. ורק בקומקום הכי אורחא דמדקמ מערין לתוכו חמין לפי טעם. לא יהיה הזפת יתקד כל כך מהר: גב' ר"ל אי אפשר שישהה בתוכו החמין זמן מרובה. כמו שישהה עם מים לוניים. וארי עשוי לסייבן. ור"ס מיתם שפקקו וסתמו בזפת לכ"ע אמק"ט. מדח"א כלל שיתקיים עם הזפת באם. ואף שאפשר להשתמש בו לזון. הרי אינו עשוי לזון כלל: גב' כלי העשוי מופת לשפך לתוכו חמין או לוניים. אמק"ט מדחינו כלי העשוי להשתמש בו רותחין זמן מרובה (ומתמי מחד למה לא אמרו רבותינו שאפי' עשוי רק לזון אמק"ט. משום דזפת אינו מין שיקט כשיעש ממנו מל ומידי דהוה אכלי גללים כלי אכנים ודמתה. ואי משום דזפת הוא סדק עץ. והו"ל כוונת המטן כשכת דף ב' סוף פ"א הרי לא מלינו עם חמין מן' מיתם שפקקו. כששטתה מבייתה דגזרו ב' רבנן עומאה. רק ביוסית מדטיקר ברייתו מחול דמי לכ"ה [כשכת ד"ט"ז]. ודוחק לומר דדמי לכלי העשוי מתייר דמק"ט [פי' לעיל פ"ב בנזכר ס' ה'] דייר שאני דמתחמ גזולי ארץ טהור. אבל זפת אינו רק סדק בעלמא מל"ל דגזרו בו עומאה. והכי גם פרי שפקקו שאין דבר בכך. לא משום שסדק בגוף הפני לענין בכה [כ"ה ר"ס חזק

משנה

אכל בזפת שאין בו טעם לרעה מאד. ומכאן נראה דירות הכלים שהם יומר כשעשור דטהורין כתי"ם הר"ב פ"ה מ"ב יטל אפי' יומר כשעשור מ"ל ממאוס הם. היינו אפי' רעה לקיים טהור דהא הטופל את הכריא טהור וכן יומר מלרעה דהא משמע אפי' רעה לקיים דהא טופל את הכריא בידים עשה וחזיק דרעה לקיים ואפי' טהור. אלא דלקמן פ"כ"ט לכאורה לא משמע כן ורמ' הארמתי בזם: ב' משפך. למאי דמפרש הר"ב פלוגתייהו אם המשך חשוי כלי קבול ע"י הפקק. ז"ל דלוינו במשך של בעלי בתים דשל דובלין לעולם עמא אפי' אינו פקוק כדלעיל פ"ב מ"ד. ומיחו ס"מ לפירושו נמי בשל חזקין ולא לענין המשך פלוגי אלא לענין הפקק אי חשוי הפקק כגוף הכלי ואזכרין הטובין בפקק טהורם כאלו נגעו בכלי דומיא דבני דלעיל: של עץ ושל חרס. נראה דה"ה של פסג ועל זכוכית דיוס כשל חרס כיון שאינם מין טע' אכל בשל מהכת לא שייך פלוגתא דשפויטין נמי ממאין. ומיחו למאי דפי' לעיל בשל מהכת נמי שייך פלוגתייהו אי הנוגע בפקק חשיב כטעם בכלי. ור"ל הא כלי טע' פשוטין ממאין מיחם מדבקן וקמתי לפי' הר"ב מ"ט ד"ע ור"ל דמתיירין לגמלי משמע. וי"ל דשפויטין המשמין כלים לנד בשעת מלאכה למוד מדבקן נמי טהורין כתי"ם הרמב"ם פ"כ"ט מה"כ וכל"ה רפ"ב: י"ע

ב חבית. עט: גיסמרא. עט סוכה פ

חלופי גרסאות

ב בחצי קב גרוגרות ג'לג. בחצי קב גרוגרות. גיסמרא ג'לג גיסמרא.

אליהו רבה

ור"י מטמא. דלית ליה חק סכנה.

תום אנשי שם

פ"ד א בר"ב ד"ה רבי יודא מעבר דסבב ר"י כו'. ג'ע אמרי לה פליג ר"י הסה. ג'ל דע"ג ג'ס אלא נחמיה דאורי דכסא שלימה אין דך לשמש בה רק כשעומדת על שוליה ואילו נשטמיה בשבת קב"ד ג' דעני משין מלאכה וכה לא בקא משין מלאכה ודאכ"ק ר"א שם קב"ד א' הסה משומד הכא לא משומד (ר"ע"ט) בחצי קב גרסא דנחמיה המחוקק מטמא ויותר מידי דלי נחמיה מלוג ועד פסה כמו במ"ג דפקק דל"י הכי ח"י קב הוא וזה מלוג ספלים והא"ך נשטר בח"י קב נחמיה המחוקק לוג או שני לוגין פחות מעט. א"כ סוכה הכי מהני' כרע דע"ב מ"ג שאינו שוקן בהם מזה וק"ס לכו דלא הוה מ"י חבית קטנה כ"כ וא"י הלודיה הוה מחוקק ע"י מהני קב ועוד ה"י ג'ל דלתי כרע דהא דנבני ר"י מני לא הוורו חבית כולל אלא דהר"ש והר"ב דפ"י ב"ב דלעיל גבי חבית מלוג ועד סאה אלא לומר כן (ג'ד): ח"י"ה ד"ה בחצי קב ס"ו. וזריכה כו'. כיוונת הר"ש פשוטה דכיון דהאר"י וכן לפרוץ ובעירוב קי"ל שאינו פחות מ"ג סעודות מזה יענה שקב גרוגרות הוא מון שתי סעודות. ונחמיה העמים הכ"י"ט דעשהו כוונה דחוק אין עניה למה שלפניו (נו"ס):

תוספתא ופירש הר"ש בפרק ללעיל מ"ג. דזוקא אחרם שפירש מן החבית כו'. אבל חבית עומה אפי' יקבה בשוליה למטה מרביעית בעוליה זית. אם סתמה בזפת עומה. וכך פירש עוד בפ"ב מ"ב: רבי יהודה מטמא. שכשניטל האון וגשבר החוד יושבת על שוליה: חבית שנפתחה בשוליה. והיא מקבלת כשמטה על דפנותיה. מהר"ם: או שנחלקה כמין שתי עריבות. פ"י הר"ב ואינה יכולה ליטב על תחתיה. ואם חשב לא יכולה לקבל דבר. הרמב"ם: ב בחצי קב גרוגרות. פ"י הר"ב דהוא שיעור סעודה אחת כו'. כדמוכח סוף פאה. ומסיים הר"ש. ואמרין בשרק בכל מערבין (דף כט) וכן לעירוב ע"כ. וזריכה דשיעור סעודה לעירוב פמוחות הן משאר סעודות. כדלקמן פ"י משנה יא. ובעירובין פ"ו מ"ח. מפרש דשתי סעודות עירוב הן גרוגרות. ואילו שאר סעודות גדולות שליש מלבר. כמ"ס הר"ב שם פ"ח משנה ב: גיסמרא שנתרועעה. דוקא בנתרועעה.

החודר (ד. מהור ה). רבי יהודה מטמא (ו). חבית שנפתחה (ו). והיא מקבלת על דפנותיה (ה). או שנחלקה כמין שתי עריבות (ה). רבי יהודה מטהר (ו). וחכמים מטמאין (א): ב חבית שנתרועעה ואינה יכולה להמלט בחצי קב גרוגרות (י). מהורה (י). גיסמרא שנתרועעה

ב' סעודות. כדמוכח בסוף מסכת פאה. גבי אין פוחתין לעני בגורן מקב גרוגרות. וכל דלא חויא לטלטל בה שיעור סעודה א'. כשצורה דמ"א: גיסמרא. כלי חרס שנחלק לשנים. ועשהו יב"י חר"י

מקבלת זיתים עומה הואיל ומיוחדת לאוכלין. כדקתני לקמן גבי היא בה

מלאכת

פרק ד א ור' יהודה מטמא. ור"מ ס"ל כר' יהודה כדמוכח מן התוספתא הר"ש ז"ל: ב בחצי קב גרוגרות. גרסיק: גיסמרא ונספר אחר גרסי' וכן גיסמרא וכו'. הר"י ז"ל. ג'ימרא סיינו גיסמרא ס"ל

יבין

מקן עומתאן שמקודס. וגם אמק"ט להבא. ולא דמי ללפיד (ס"ב) דהתם ממהלך עשוי לתשמיש קב. וז"ל עוד דקמ"ל בהא דעוקן מכריעו מדקמ"ט שיק"ע. דהיי מ"י טהול להמטו שלא יכריעו העוקן. ומ"ס מאורוכה וכו' כרעיה או קרה וכו' כרעיה שמק"ט מדיטול לתמטו אגודא (בסוכה ט"ו א') קמ"ל דשאני הכא בגיסמרא. דכל דלא חוי להדיא. רק ע"כ תיקון מה משדי שדי לה. וכדקתני מ"ט גבה בשבתם נקב שבה (פ"ג ז"א): ד בלזון נקט טיטל מדלחו גוף הכלי. רק מחובר בו לתשמיש לצד. אבל בעוקן שהוא מנוף הכלי. שייך בו שפיר טפי לשון נשבר (מכילתא דה) דגיסמרא שנתרועעה א' חמק"ט עוד (לעיל פ"ג מ"ג): (ו) ציטיל דהאון והחידוד. דלא דמי לניקב וסחמו דלא פליג לעיל (פ"ג מ"ג) דהתם מדיקב נחבטל לגמרי מתשמיש שבו. משא"כ הכא הגיסמרא בעומה ראוייה היחה לתשמיש. ורק שהאון עיכב תשמישו

וכשניטל המעבד הרי חוי לתשמיש ככל גיסמרא (ז) שנפלו כל שו"י: (ח) כשמטה אותה על ארס. מקבלת הוך כעין שדופן הכלי סביב: (ט) קתני רישא לרבותא דרבין דחף שלא נשאר כלל מהשוליים מטמא. ונחלקה נקט לרבותא דר"י דחף שנשאר קלת מהשוליים מטמא: (י) דס"ל דבגיסמרא חמק"ט רק בשמירה בה כל שוליה. ורק בכה"ג מיירי בגיסמרא דמטמא לעיל: (יא) דס"ל דגיסמרא און לרין קב. וז"ל שו"י כלי. וז"ל דמוח רבין ב"ח ששברה חף שנשאר גיסמרא נחבטל ממנה עומה דמיערקת וגם חמק"ט להבא קורט שייחנה לתשמיש גיסמרא. רק ס"ל שכשייחנה דלויס: (יב) שיערו כך. מדקך שיעור סעודה היותר קטנה (שליש פיה ס' עירובין מ"ח יג) משום דכשנתרועעה כ"כ עוד דכשניטלנה עם סעודה קטנה כזו חשבר. חף שאינה מכניס משקל דרך הבקעין שבה. שדי לה. וזו

משנה

פרק ד א ר"י מטמא. והא דתנן בפ' ללעיל מ"ג חרס שניקב ופשוטו בזפת טבור אחיה כה"ק דהכא ולא כר"י. ונראה הא דלא חני הסה פלוגתא דר"י. דהסה שפשוטו בזפת ותיקנו בדידים הוה רבותא דלפי' תיקנו בכוכיה טבור לת"ק. והכא קמ"ל רבותא לר"י דלפי' יטול האון וגשבר החידוד מתייל מטמא ר"י. ובעיקר עעמייחו במ"י קתפלגי. יש לפרש דלפניו בהא דפליגי הרמב"ם והראב"ד ז"ל פ"י"ה מה"כ דהרמב"ם סובר הא דמכרי קרא שברי כ"ח למומחה להחמיר אחי דנכל שאר הכלים דרין השבר שיעשה משין מלאכה הראשונה דלקמן רפ"ד ורפ"ז. ובכלי חרס החמיר כשעשה משין מלאכה כל דהו עמא. והראב"ד דעשו שאון חילוק בין שברי כ"ח לשאר כלים אלא דהי לאו ריבויא הא' דכלי חרס גרעיה ומרס הנשבר אין לו תקנה ט"כ. והשחא ח"ק דהכא ס"ל כסגרת הרמב"ם שהחמיר הכותב בשברי כ"ח והלכך אין לו טו אלא חידוש דשברים עמון מיעמאין בכל דהו. אבל אם ניקב השבר או נשבר בהא דהי מתקבד בהר"ב ד' חרס הנשבר אין לו תקנה. ור"י ס"ל בהראב"ד דל"כ שום לשאר כלים וקרא גלי לן דלא חמיר' חרס הנשבר אין לו תקנה והלכך אפי' שבר או תיקנו מהני ל'י. וזוהי יש לפרש כמי עעמייחו כפישא שמקבלת על דפנותיה ר"י מטמא למעשה' דס"ל דל"כ שום לשאר כלים ואין מיעמאין אר"י' ושוין משין מלאכה ראשונה. וחכמים לפעמייחו דל"כ כהרמב"ם דל"כ א"כ משין מלאכה הראשונה ואפי' יושבין על דפנותיהן ומטו. וניהא השחא דלא חני פלוגתא דר"י דפיסא לפיל בפ"ג גבי דקדון ב"ח ושבוין עלא חסומכין דהתם עירק דוחתה. אלא משום דפלוגתא דפיסא שייכה ביה דרישא: או שנחלקה גבי לוי עין סתם לן לקמן רפ"ט' כל לוי עין שנחלק לשנים טבור עומה. וזה משמע דעת הרמב"ם שכשבר דכ"י קרא ב"ח להחמיר משאר כלים ויש נדקדק למה ל'י לתייבתי מתייב שנתפתחה ומקבלת, על דפנותיה' או שנחלקה וכה"ל דייק הש"ס רפ'

דכא קמא גבי אוחלק במים או שלקס בחרס' מתייב ל"ל. וז"ל דשחלקה דפיסא לאו שכשברה אלא בתחלת עשייתה נעשה שיטול לוחק דתני כה"ג רפ"ג ורישא חני לרבותא דחכמים אפי' נשכרה עממאין ופיסא לרבותא דר' ופעמא דר"י שאין דקך ב"ח כקך עתה עשוי' ליהלוק דלא חמיר' כה"ג ברפ"ח ותייל חילקין כ"ח במחילה מפי' הרמב"ם שם שאין דרכו כדך וכדפי' בפ"ג מ"י. ותייל דלא פליג ר"י רפ"ט' בכלי עין: ר"י מטמא. דכשי יושב על שוליו כמו קודם שנשבר. וכס"ג פליג לעינין שבת פ"ז דשבת מ"ה ר"י אומר ונלבד שיהיו עושין משין מלאכה: ב חבית שנתרועעה. סתם חבית מיוחדת לאוכלין כדלעיל פ"ג מ"ג הלכך משערין גרוגרות ואפי"ג דמתייבין בה ג"כ זיתים ואבויזים כדאמר הסה. אבל קבוצית סעודה אינה אלא בגרוגרות והכא בשיעור סעודה משערין והא דתנן הר"ב דנתרועפה כשצורה דמ"א וכו"ל הר"ש והרא"ש אפי"ג דלפי' שברה מיעמאין שצדדים ככדי סיבת קצון או כדביעות דלעיל פ"ג גבי דקדון בכלי עין ואמאי בעיין דהא ח"י קב. ז"ל דהא נתרועפה עדיפא כיון שהיא שלימה אינו מתיילא ממנה שיכול לפולה בעיני או בגללים וישתמש בה במילואה והנכך אינה מיעמאת בשיעור קצון אלא בח"י קב. אבל כשברה לגמרי מתיילא מתשמיש האשון. וניהא ל'י בכל דהו. וז"ל עיין זה לא דוקא בכלי חרס דל"כ בכל הכלים. אלא דמ"י ל'י כ"ח לרבותא דלפי' דשברי כ"ח לא בעיין שיעמא משין מלאכה הראשונה אלא דמוו לשום מלאכה כדפי' במתני' דלעיל. הבה ננתרועפה בעינין משין מלאכה. ונשאר כלים דבעינין בשברים שיעמא משין מלאכהן פשיעא דל"כ ננתרועפו: ג גיסמרא שנתרועעה. לוי גיסמרא הוא כה"ג חכמים שנתרועפה. דנחמיה כיון שמייוחדת לאוכלין אין משערין אלא בלזבין ואפי' מחוקק תשקין אם אינה יכולה להטלטל בגרוגרות טבורה. וגיסמרא אכ"פ שמקבלת אוכלין ויטול להטלטל בגרוגרות כיון שאינה מקבלת שאון טבורה דכל עירקת אינה מיוחדת אלא לקבל תשקין טעופין. ואפי"ג דכלי

ג' איוו רחא...
ב' איוו רחא...
א' איוו רחא...

הלווי גרסאות
אובלין גרסאות
אובלין גרסאות
אובלין גרסאות

תרי: שאין שירים לשירים. כלי שלם חסום עליו ומשום סדק פורחא לא שדו ליה. ומצויין שירים של כלי דהיינו שבר כלי ומשויין תחתיו אצל שבר כלי מצי נסדק בצמולא משקה. משדא שדו ליה. שאין אומרים הבא שבר כלי אחר להניח תחת שבר כלי זה: ג' כל שנשאלו אוניה. תשובה נסמרה. ואפי' היא שלימה הואיל ואין לה אונים לטלטלה ממקום למקום. ואם נתרועעה. שיעורה בצמולא משקה: היו בה חדודים. סתם

נאלתי כתוב בספר הגדה וכן גינדא שנתרועעה ואינה מקבלת משקים וכו': שאין שירין לשירין. כ"א שירין לשירים במ"ס הר"י יוסף ז"ל וכן כתב בבמה מקומות במשנה אחת מהנה בס"מ הערביין הנה הערביים במ"ס ואינו רואה טעם מספיק גדוליו דבגמרא המנה הכל שזה שאינו מקרא לדקדק נזה: ג' כל שנשאלו אוניה. תשובה נסמרה ואפי' היא שלימה וכו' שאין ר"ע ז"ל. כתב עליו הר"י יוסף ז"ל פ"ו זה אינו נראה אלא שירושו שפעל כל קצבו עד שיעלה האונים של החבית או היו ניסמרה אצל אם שבר פחות מזה עדיין קרא שלם ע"כ והר"מ ז"ל בחבורו כ' חבית שנטלו אוניה הרי מלאכת שלמה

היא כניסמרה אפי' אין אחת: היו בה חדודין יוצאין. פי' הרמב"ם ז"ל חדודים הלולים בולטין כוונתו והיו רחבין אותן חדודין בענין שאם היו עומדין יתים בניסמרה היו סן מתמלאין מן אחרו חדוד מעמא בנגע רלוני לומר אם נגע שרץ בניסמרה בתוכה נטמא החדוד או אם היה שרץ באיור הניסמרה כנגד איור החדוד כמו שנתבאר מהלורה. נטמא החדוד עם הניסמרה באיור ע"כ. וכתב הר"י שפאן ז"ל היו בה חדודין כרוב משניות כתוב והיו בו"ו ואעפ"כ תהלת דבר הוא ע"כ.

חדודין
ניסמרה

והו לא מחשב כלי. ואפי' מי גרע מניסמרה שמכלי גדול שיעורו לק"ט בשמחויק הנסמרה רביעית. ואינו מוליא משקה [כפ"ב מ"ג] וה"ל חבית שנתרועעה ים בה כמה ניסמרה כו. ים לומר ה"מ בניסמרה מובדלת לעומתה אצל הבא שמתחברת לחלקי חבית רעוע. הרי כשיאחו בחלק אחד יתפרק ממנה הניסמרה שמתחברת הרביעית ותשבר. וכתוב' שבה ל"ה ב' ד"ה יקב הירעו. כל שכלי שלם עדיין אף שהוא רעוע. אינו מיהו לניסמרה. ואם מיהו בעל דעתו אצל כל חס: (יד) ר"ל הניסמרה ותשמישה הוא רק שירים מכלי שלם והשמישו. אף שאין יכול להשתמש בהניסמרה כשהכלי. אפי' מקיימה עדיין. אצל כשחורה ונתרועעה הניסמרה אף שעדיין יכול להשתמש בה קלה בדוחק. עכ"פ השמישה היא רק שירי שירים הוא ולא חייבה לי' וזרקא. והרי מה"ע כשיקבה הניסמרה בצמולא משקה. אפי' עדיין יכול להשתמש בה משקה. כשיעמיד דבר מה תחת הקב. דאפי' ניסמרה בצמולא

שן) שטתרה בצמולא משקין (שו) ר"ל אפי' לא יוכל רק אונה של כלי שלם מחבבה ניסמרה. וכ"כ נפחת קלת משפת דופן הכלי. או שחלקה לב' חלקים ומעלה למטה [לשולל כ"ו ע] וז"ל רמב"ם אוניה בלשון רבים לאשמועינן דבתי' להכלי ב' אונים רחין שינטלו שטין. דל"כ הרי אפשר להטלטל הכלי ע"י און השני [ואפי' דמקופתא דמילתיך (פ"ג) אמרין דנסדקו אוניה אפי' בלחמ מן סני. ארכה משכ ראהו לדבריו. דמדקא סתם נסדק. פי"ג דק נסדק האון סני בא'. תאם דמושא מלשחמא זו שמה יאחזה באון הנסדק וימתק הכלי המלא מידו]: (יו) דעוקין בולטין משפתה סני

משנה אחרונה
מזה. ועוד נראה שכרי הר"ם כוונתו שהוא מפרש כל השיעורין דתנו לטול רפ"ג בשיעורי כ"ח ליטרא כוליה שיעור בשליהן שאין מתקנין מן הקב ולמסא כלום ואם יבלין לקבל דפנומין סייט פלוגתא דלי' ומתים כ"כ אצל כ"כ חז"ל חז"ל יבלין לקבל כלום וכן ה"ל דלחמ כ"כ המלניס ניקב בתולא משקה עיור מלמחא ניסמרה נמי שיקב בשוליו והכא כנארטעט ג"כ אין יבליס לקבל כלום אצל ניקב בתולא משקה מלמחא משקל מן הקב ולמחא שיעורם צומים והיינו שכתב הר"ם גבי היו בה חדודין והניסמרה מקבלת כשיעורה עכ"ל כלומר מן הקב ולמחא עדיין כלי היא ולמחא מן הקב שיעורה צומים כמו בחדודין: ג' כל שנשאלו אוניה. פי' הר"ם כיון שאין לה אונים הו ניסמרה ומכיים הר"ם אוניה טוהא ליעלמל בלא אונים. והכ"ל מפרש שיעור ראשה עם אונים ע"כ ובתוספתא מני אפי' אין אחד שיעור. וז"ל כיון שאינה יכולה ליעלמל הו כמו אוניה יכולה לקבל כלום: ה"ו בה חדודים. כתב הר"ם כעין שנים בולטין והניסמרה מקבלת כשיעורה ע"כ נראה כוונתו דאין זו כמו ניסמרה שנתרועעה ולפי' דשיעורה בצמולא משקה. דהתם אחר שנתעית ניסמרה שנתרועעה. והכא לא שנתרועעה ומקבלת כשיעורה והלכך שיעורה צומים והוא כתיב ליעל. וה"ל עקב שאלו הו כמו שנתרועעה. אצל ניקבה מלמחא כיון שמקבלת מן הקב ולמחא דמי שנתרועעה כמו בחדודין כתיב. ומ"מ קלת קא דניסמרה אפי' קודם שנתרועעה אינה עשויה אלא לקבל משקין שיעורין כתיב המלמחא פי"ג וא"כ תאמי משערין צומים ונראה לחדודין הו כשיקבה מלמחא כתיב הו מקבלת למעט כשיעורה ואין ניסמרה ויעלמו אוניה שאני שנתקבלת ל משמישה שאינו מיעלמל כדרכה אצל חדודין למעט היא כלי כדרכה ומן חדודין משערין צומים כמו ניקבה מלמחא דמן הקב ולמחא מצמי צומים כתיב רפ"ג ובה ע"ל כל דברי הר"ם כהונתו וכתב"ו והא דקרי לה הר"ם ניסמרה וכ"כ לשון כל המשפטים היינו דא"כ חייבה ניסמרה שנתרועעה חדודין כיון שלא נפגמה בשוליו אין שיעורה אלא צומים: ה"ו בה חדודין יוצאין. משמע דלדלעיל קאי חיינו אוניה וכן כתבו המשפטים גם הרמב"ם

במחור

מח"כ קצרות שכל א' צד החרם. מה מוכיח שיהיה א' עיקר הכלי טפי מחברתו. וכתובת ר"ע לתלמידיו (לקמן פ"ה מ"ד): אולם הר"ב כאן. כהכל יסבור ברישא. קצת פי' הר"ב ר"ל כל הרווחים שחזן לריוח הפנימי מחשב נבו. והיינו כדבריו הנ"ל. ובהכל סבור דסופא פי' דנשטמא א' מהן לא נשטמא חברו משמע מדבריו דהא כלא"ה לעלמו מק"ט מאוירו וכן משמע מהרמב"ם בפירושו כאן. וגם בחיבורו (פי"ג הכלים הי"א) כתב דכשהשפיות שוות. אז אותה שנטמאה בחיור עמאה והשאר טבורות. וזלשון זה כתב נמי בקצרות שנטמאל (שם הי"ג) ולולא דדחילנא להכניס ראשי בהררי נמריה. סן ירולנא את מוחי הוה אמינא. למדלא קאמר תנא כהא כבקערות לעיל. אס נשטמא א' לא נשטמא חברו. משמע טפי כפי' הגאון וזק"ל. וביותר קשה לפי' הר"ב נו"ס הך כולו סבור דרישא שפירשו כדבריו. ומ"ס כולו סבור דסופא כפי' שטכ"פ מק"ט לעלמו ול"ע:

משנה ג כלי שלא נישל במנה רק אונה. וכ"ש קצת מכוזלה מחשב נכסרא. עוקצין שבשפתה ע"י שבירתה. אם אין יתח יוצא בין עוקץ לחיבורו. או נהנין הם וכול האיר שביניהן כעיקר הכלי לשמא שם גב באויר אולם כשיות יצא מבינות לעוקצין. וגם כל עוקץ אינו רחב כל כך להחזיק וית. הי"ד העוקצין רק יד להניסרא. ולהכי רק נטעע סקבל שם שוטמה וה"ה עוקץ יחידו שבשפתה. כמחזיק וית הי"ל כגוף הניסרא ואם לא דינו רק כיד. ניסרא שכלי שכתחלה לא ה' לה מושב רחב. סק"ט:

משנה ג כלי שלא נישל במנה רק אונה. וכ"ש קצת מכוזלה מחשב נכסרא. עוקצין שבשפתה ע"י שבירתה. אם אין יתח יוצא בין עוקץ לחיבורו. או נהנין הם וכול האיר שביניהן כעיקר הכלי לשמא שם גב באויר אולם כשיות יצא מבינות לעוקצין. וגם כל עוקץ אינו רחב כל כך להחזיק וית. הי"ד העוקצין רק יד להניסרא. ולהכי רק נטעע סקבל שם שוטמה וה"ה עוקץ יחידו שבשפתה. כמחזיק וית הי"ל כגוף הניסרא ואם לא דינו רק כיד. ניסרא שכלי שכתחלה לא ה' לה מושב רחב. סק"ט:

משנה ד כ"ה עם כמה שפיות אם אחת נבזה שהבירתייה. אז רק סתמא ולפנים מחשב תוך. ובשורת נבובה. רק משנה שפיות ולפנים מחשב תוך. נמר כ"ה לק"ט. משיצורף בבבשן. אע"ג שצריך עדיין עוד הקנים:

ר' עובדיה מברטנורה כלים תנור פרק ה תוספות יום טוב ציונים

א תנור. מילין קד. נה טו: טפ"ג כ"ג קו. ד"ה וז"ל: בד"א. מ"ה שם טפ"ז ס"ג:

הילופי גרסאות א ושריו כ"ג ושריו: ארבעה גדלי שלשה:

תום אנשי שם פ"ה א תוי"ס ד"ה אבל נקטן כו' או נבזה כו'. כלומר שהלכנים והחוליות אשר התור נעשה מהם י"ל שמונה חמרת נבזה או נבזה כגוף מזה שאם נקטן כגוף כי מיד נהחלה סבנין נודע למכיריו הם יכוס קטן או גדול וכתוב: נה ד' כו יתא לכא' או נבזה. (ט"ז):

פרק ה א תנור. פירש הר"ב כחם העור עשוי כו' ומחברים ואינו כעטי על גבי קרקע. וכך כתב הר"ש וכן פירש הר"ב במשנה ח פ"ב דערוית. אבל יש שעושין על בסיס וכדפי' הר"ב ברפ"ב ד"ב ועיין לקמן רפ"ו: במה דברים אמורים בגדול כו'. עיין מ"ס במשנה ח פ"ב דערוית: אבל בקטן תחלתו כל שהוא. כתב הר"ב ולא דוקא כל שהוא דלכיר מטפח לא הוי. בפרק העור והרובץ דף קד. וכתב הר"ש שלריך לומר שהקטן משונה בעשייתו יותר מן הגדול.

פרק ה א תנור א תחלתו ארבעה ב ושיריו ארבעה ב דברי רבי מאיר. והבמים אמרים בדיא בגדול ד אבל בקטן ה תחלתו כל שהוא ושייריו

או נבזה או צרוח או צכילים דקים. דלוי לא חימא הכי. גדול כשתחלתו ארבעה. כשהוא פחות מד'. יהא דין קטן עליו דתחלתו

דקאמר הלמודא קאי אמתי' דלקמן בפירקין סימן ז'. וז"ל הר"ש ז"ל ועוד מקשינן ההם מהא דתנן לקמן בפירקין תנור שנטמא כ"ל מסבירין אותו חולקו לשלשה והכא תנן שיריו ד' ומשני הא דלוקיה וכו' ע"כ. ועיין בספר קרבן אהרן פרשת שמיני פ' עשירי: אבל בקטן תחלתו כל שהוא. וה"ל גדול שאין לו ד' ספחים אמאי עבוד והלא אף נקטן טפי עמא וי"ל גדול וקטן היינו צרזח הרבה והרמז הרבה לריך נבזה ד' להחזיק חומו אבל קטן שהוא לר די נבזה טפח תום ז"ל שם נבזה והתם נבמ' קרי לקמן תערי נבות. והתם נבמ' נבזה הכי קתני לישאל דמתני' וחכמים אמרים כד"א גדול אבל בקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו ושיריו צרזו. וכתבו שם תום ז"ל צמשינות נרס' תחלתו כל שהוא ושיריו צרזו משתגמר מלאכתו ואיזו נמר מלאכתו וכו'. ודרך הלמוד שמהפך פעמים מסדר המשנה לפי האורך משום דהכי דהעור והרובץ פ"ב: ושיריו

פרק ה א תנור א תחלתו ארבעה. כחם העור עשוי כמין קדרה גדולה שאין לה סוליים ומחברים אותו כעטי ע"ג קרקע. ורשפת הקרקע הוא תחתיו של תנור. והא"ש שמעלמו אין לו בית קבול אף על פי כן עמא. דכחוכו הלה רחמנא. והרי יש לו תוך: * תחלתו ארבעה. אין גובהו של תנור פחות מארבעה טפחים: ושיריו. אם היה גדול ונעמא. ואחר כך נצטר. לא טהר עד שלא יהיה בשבירי ארבעה: במה דברים אמורים. דתחלתו * ושיריו ארבעה: בגדול.

פרק ה א תנור א תחלתו ארבעה ב ושיריו ארבעה ב דברי רבי מאיר. והבמים אמרים בדיא בגדול ד אבל בקטן ה תחלתו כל שהוא ושייריו

העשוי לאפוח ולללות בו כדרך הסגורים: אבל בקטן. העשוי לחינוקות לחק בו: תחלתו כל שהוא. ולא דוקא כל שהוא דלכיר מטפח

פרק ה א תחלתו ד. אין נבזה של תנור מקבל טומאה פחות מד' ספחים ואפי' נגמרה מלאכתו: ושיריו ד'. איב דנרסו ושיריו ור"ל שלא יהא בו שבר של ד' ספחים על ד' ספחים אבל כל זמן שיש שבר של ד' על ד' מקבל טומאה דלכתי חזי למלאכה ראשונה והתם פרק העור הרובץ דייק טעמא דליכא שיריו ד' הא ליכא שיריו ד' סבור אמרי התם דללקיה מילקא הכא דעבדיה ניסרא ופי' ט"ז ע"כ שם קתני מיהא כד"א בגדול דשיריו ד' אבל ציר מד' לאו עמא הוא והתם קתני חולקו לשלשה אבל לשים לא כני ואש"ל דליכא בחיור ד' דמקרא מקיל ר"מ ואמר אינו לריך אלף ממעטו מנפנים מד' מכלל דרבנן נמי בזה פלוגי דאש"ל דלא הוי השכר ד' אפי' בעי' דלא נהי רובא ומשני הכא דקתני בעין ד' ואי לא לא הוי עמא דללקיה מילקא לרחה דשזב אינו עומד יפה התם דקתני צרזוח עמא ואש"ל דלא הוי ד' דעבדיה ניסרא פי' שחלקו לארבע נבזיה כזה () ע"כ. ומלת התם

פ"ה א כל תנור שצ"ס הוא כקדירה גדולה בלי סוליים. וממלא שיש לו תוך בלי צ"ק. והרי כל כ"ה כה"ג אמק"ט נועי' מ"ס כ"ה כ"ב טעמי ס' א'. ואפי' הוור כה"ג גירת הכתוב הוא שיק"ט. ואפילו מחובר בארץ כעטי. והרי כל מחובר בארץ אמק"ט נכ"ה מ"ב אפי' ביהויר בין שהוא מחובר או הלאו במקום שמשוטטל תמיד. כדרך הערביים שנוסעים למדינות. ונעליהן תוריקן עמיהן צלואר נמליהן לאפוח פתן בכל נונא מקבל טומאה [כשנת ק"ה א': ב] ר"ל אמק"ט בתחלתו רק

כשדפנותיו נבזיהן ד' טפחים: ג) ר"ל אם נבזר קצת מנבזה דפנותיו. אינו נעדר. רק כשנשאר גבחו בכל דפנותיו כצ"ב עד ד' טפחים: ד) ר"ל דוקא צ"ה רוחב התנור גדול יותר מנבזה או אמק"ט בתחלתו או בצופו רק כשנשאר גובה כחלו ד"ט. דהיינו ככדי שיבמור חומו עדיין. וכ"ש שאינו נעדר משוטמא שכבר נעמא. עד שלא ישרא גובה כחלוו כך: ה) ר"ל אבל אם הריוח שבין כותלי התנור הוא לר וקטן. או אפילו אין כותלו גבוהים ד"ט. אפי' משמור תעמו. לפיכך תחלתו וכו': ו) והיינו נבזה

אחרונה ד"ל שמונה בעשייתו וכו'. ולפי' צ"ל צננס דחוקו כיון דכל עיקר עומאת התנור דהוי כלי קבול שמדביקין בו הפת כדפי' והלכך צ"ל מד' דלא מוי לפת עמוד. אבל קטן שמשחקים בו החיטקת הוא ששויין העור קטן להדביק בו החיכות קצרות של פסא ככין פת ובהו הוא תשוב כלי קבול כשהיה דפי"ה האלון והסמון והאנוו שחקקים החיטקת למוד נהן כפי' עמלון שיש לכן מעשה. אבל גדול פחות מד' דלא חזי חזי כמו אין עשוי לקבלה: דתחלתו ארבעה. פי' כ"ה לשיעור נבזה וכן מוכח לקמן מ"ג ובגמ' העור והרובץ דשיעור נבזה מיידי כהא. ולקמן מ"ג כשיעור ארזי וכו' וכו'. וזה דלא דמשמע מפי' הרא"ש דהכא כשיעור

פרק ה א תנור. פי' הר"ב אפי' שנטמא אין לו בית קבול עמא דכחוכו חלי רחמנא כו' וכ"כ הר"ב לעיל רפ"ב ככל כלי חמס. ועם כתבו שלא יתכן כלל דאפי' יש לו בית קבול כשאינו עשוי לקבלה סבור וכ"כ אם אין לו בית קבול כלל. וכאן נבי תנור תמזי יותר לדחמא אין לו בית קבול הכי מדביקין בו הפת כדופסי התנור כדרך החמרים שבמי תמזי הנמרא ואפי' אין לו סוליים מזה ככך כיון שדךן תמזיאו הוא כן נלפנת הקרקע הוא התחייבו כמו שוליים. ונהכי יתא נתי הא דמי כד"א בגדול אבל בקטן תחלתו כ"ה והקבו הי"ג והסו' דגדול תחלתו פחות מד' אמאי עבוד ונ"ה יהא אלא כקטן וכדחקי

ושירי. עט פ"א ח"א :
משטיקנו. עט פ"א ח"א :

חילופי גרסאות
ושירי רובו משתמר
מלאכתו נחילין ונדיה עט
משתמר מלאכתו ושירי
ברובו

תוספות הו"שים
פ"ה א[נ]ר[ב]ד[ה] ושיריו
כ"ו ונחמיר של הפעה כ"ו
וכ"כ ה"ש והמנצח בחצורו
אכל כ"ט וזו"ט פ"ט
לקולא חצורו של השעה
ברובו ופ"ז ד' :

תוספות אנשי שם
פ"ה א[נ]ר[ב]ד[ה] ד"ה בר"ב
ד"ה ושיריו כ"ו
והמנצח כ"ו. און לדכיו
מזיאות ש"ש לא העתיק
כלל זה הכתוב שכן בר' ו'
וכ"כ פ' (מכ"ד) :

דחלתו כל שהוא ע"כ. וכיולא בזה כתבו החוס' פ"ג דגדה דף כ"ו :
מושטיקנו. פ"ה הר"ב אע"ג דשאר כלי חרס כני להו בלירוף
כבשן תנור דבעי לדבק בו' לא נגמרה מלאכתו עד שיטיקנו .
ולירוף כבשן לא בעי. כך מסיק הר"ש בתחלת המשנה. אע"ג
דהכא כבשן לא נגמרה מלאכתו עדיין
עד שיעשה לו טפילה (פירוש לירוף)
הטיק קרוי טפילה ויחזור ויטיקנו ל"ל
דיוחזור

ארבעה ואין תנור פחות מארבעה. ואולי ומתחלתו היה כלי חשוב
דרובו הוא שיעור גדול. מטמא בשיריו. בארבעה כחלתו : משתגמר מלאכתו.
מלאכתו : משיטיקנו. אע"ג דשאר כלי חרס כני להו בלירוף כבשן.
תנור דבעי לדבק בו טיט לעשותו להחזיק חומו לא נגמרה מלאכתו
פליגי חכמים על הנא קמא בגדול
כלל. ומשני הא בחמור' בר שבעה .
הא בחמור' בר תשעה. כלומר בר
שבעה שיריו ברובו ואע"פ דלא הו
סופגנין
משחמטין בשיריו. אע"פ שאין רחויין כל כך. ובחמור של השעה
מלאכתו מלאכתו. משיטיקנו כלי לאפות בו
משחמטו
מטמא בשיריו. בארבעה כחלתו : משתגמר מלאכתו.
מלאכתו : משיטיקנו. אע"ג דשאר כלי חרס כני להו בלירוף כבשן.
תנור דבעי לדבק בו טיט לעשותו להחזיק חומו לא נגמרה מלאכתו
פליגי

לא הוי : ושיריו ברובו. בגמ' צפרק העור והרוטב (דף קנד) .
מקשה על מהנ"ל דהכא ובליר מטמא למאי חוי. ומשני האי ושיריו
ברובו. אגדול קאי ולא חמור קטן. ומתבאר בגדול הא קאמר
ושיריו ארבעה דהא קמני כמה דברים אמורים בגדול משמע דלא
פליגי חכמים על הנא קמא בגדול
כלל. ומשני הא בחמור' בר שבעה .
הא בחמור' בר תשעה. כלומר בר
שבעה שיריו ברובו ואע"פ דלא הו
סופגנין
משחמטין בשיריו. אע"פ שאין רחויין כל כך. ובחמור של השעה
מלאכתו מלאכתו. משיטיקנו כלי לאפות בו
משחמטו
מטמא בשיריו. בארבעה כחלתו : משתגמר מלאכתו.
מלאכתו : משיטיקנו. אע"ג דשאר כלי חרס כני להו בלירוף כבשן.
תנור דבעי לדבק בו טיט לעשותו להחזיק חומו לא נגמרה מלאכתו
פליגי

מלאכת שלמה

תוספות ו"ל כמו שפירש בקונטרס לקולא כן נראה דאין לפרש לחומר
דבר השעה בארבעה ובר שבעה ברובו דלא עדיף מחלתו בארבעה
עכ"ל ז"ל. ובהרמב"ם ו"ל לא מלאכתו שחילק בין חמור שבעה לתנור
השעה לא בפירושו למשנתו ולא בחצורו אשר עשה : משתגמר מלאכתו .
אחלתו תנור קאי ר"ל אגדול דחלתו ארבעה ספחים לכוני עלמא ואקטן
דחלתו שפה לרבני : איזוהי גמר מלאכתו משיטיקנו. רבי אליעזר
פליגי

יבין תפארת ישראל

גובה טפה (א) : ב' ששאר רוב גבהו. אפי' גשאר פחות מגובה ד"ט .
ועכ"פ לריך גובה טפה. דבפחות מהכי לא חוי למידי. מיהו אם גשאר
גובה ד"ט. והוא פחות מרוב גבהו בתחילה. וכגון שהי' גבהו בתחילה
ט' ספחים. וכשאר השתא ממנו ד' ספחים. היינו דקאמרין ברישא דשירי
גדול ד"ט בני (ב) : ח' ר"ל וכל תנור אמק"ט עד שיגמר מלאכתו :
חוי. להכי אמק"ט עדיין. וז"ל עוד דרש"י פ"ה כן ע"פ מה דאמרין התם בגדה
לחוס' מלת בניה הוא סמוך למלת טפה שאחריה. ור"ל כמו בן כרך וכן ע"ד. וכ"כ
גלה נראה כחוס'. לדרש"י ק' מה דמקשה בחולין טס. בליר משפה למה חוי. וק'
לכו לחינוקות בשחוק שלהן אם החמור שלהן גובה טפה או מעט פחות מזה. אולם
אין החינוקות יכולים לאפות כהן ולא מחשב זה תנור כלל : (ג) כך כ"ל כוונת
רבני הכא נמשנתו אקטן בן טפה קאי. וע"ו מקשה הש"ס פחות מטמא למאי חוי.
רבני. ומתוך כאן בנן ט' כאן בנן ז'. ולרש"י טס הגי' הווכה. כאן בנן ז' ופי'
ד"ס. הייט חמור שהיה בתחלתו בן ז' דלא הוה רובו ד"ט. אפי"ה לריך שיטתיר
דהיינו בגדול. היינו גשהיה חלתו גבהו ט' ספחים. אז לא בני בשיטתיר
הכא והכא לקולא. אם ד"ט הוא יותר מרוב גבהו. אמק"ט עד שיגשאר בו
וא"כ בשהיה החמור מתחלה פחות מ' ספחים. וכגון שהיה גובה ט' או'
מתחלה בגובה. ג'. ג'. ד'. בהקד לא שייך שיעור כלל. ובעניי לא יזכיר
היה מתחלה רק גובה טפה למק"ט. וה"ל ששאר רוב גובה מתערי ג'. ג'. ד'.
רבני זה יחייב שפיר הא דקאמר אבי דושיירי ברובו דחמיתין אגדול קאי.
מתחילין. דלרש"י היינו בנן ז'. וק' והרי בד"ל בגדול משמע כל שהוא גדול.
בהקד ב' תורים אייריין בזה. והיאך שייך למיקרי' גדול. ותו הרי לרש"י
בשיטתיר ד"ט ובנן ט' לריך שיטתיר רובו. וא"כ הו"ל להש"ס למקסם
מז' לריך נמי שיטתיר ד"ט. וכ"כ בבגד לריך שיעור רוב. הרי זה פשוט
גדול. א"כ בהיה החמור בן ח' ממי משערין בשיעור יותר גדול. והיינו
אפי' בן ח' דזוטרי מניה נמי לריך רוב. אולם לרש"י והר"ב הגי' נגמה
במתחילין דבגדול בני ד"ט. היינו בהיה החמור בן ט'. והא דקאמר
חמיר ב' השיעורים בשיעור יותר קטן. וא"כ בשהיה החמור מתחלה
רק שהיה הרוב הוא טפה. ולפ"ז נקט שפיר הא בנן ז'. ר"ל מן ז'
וא"ת א"כ הו"ל למקסם לפחות מנן ז' נמי בני ליה בשיעור רובו אע"ג
אלא

בויע

פ"ה (א) כך כתבו חוס' (דה כ"ו ב') לפרש מלת גדול וקטן נמשנתו.
דאל"כ כל תנור שרואה לעשותו עדיין גדול. וכבר עשה בו
גובה פחות מד"ט אמאי לא יק"ט. וכי גרע מקטן לפני ז' טפחה :
ולפענ"ד אי משום הא לא קשה. דכבר נשמר רבניו רש"י ז"ל מזה (טס).
וגם בחולין קכ"ד א') שכתב דקטן היינו בשעשאו לקטן לשחק בו. וא"כ
בשהחלו לעשותו יותר גדול. אינו נותנו לקטן לשחק בו. ולמלתיה עדיין לא
לחוס' מלת בניה הוא סמוך למלת טפה שאחריה. ור"ל כמו בן כרך וכן ע"ד. וכ"כ
גלה נראה כחוס'. לדרש"י ק' מה דמקשה בחולין טס. בליר משפה למה חוי. וק'
לכו לחינוקות בשחוק שלהן אם החמור שלהן גובה טפה או מעט פחות מזה. אולם
אין החינוקות יכולים לאפות כהן ולא מחשב זה תנור כלל : (ג) כך כ"ל כוונת
רבני הכא נמשנתו אקטן בן טפה קאי. וע"ו מקשה הש"ס פחות מטמא למאי חוי.
רבני. ומתוך כאן בנן ט' כאן בנן ז'. ולרש"י טס הגי' הווכה. כאן בנן ז' ופי'
ד"ס. הייט חמור שהיה בתחלתו בן ז' דלא הוה רובו ד"ט. אפי"ה לריך שיטתיר
דהיינו בגדול. היינו גשהיה חלתו גבהו ט' ספחים. אז לא בני בשיטתיר
הכא והכא לקולא. אם ד"ט הוא יותר מרוב גבהו. אמק"ט עד שיגשאר בו
וא"כ בשהיה החמור מתחלה פחות מ' ספחים. וכגון שהיה גובה ט' או'
מתחלה בגובה. ג'. ג'. ד'. בהקד לא שייך שיעור כלל. ובעניי לא יזכיר
היה מתחלה רק גובה טפה למק"ט. וה"ל ששאר רוב גובה מתערי ג'. ג'. ד'.
רבני זה יחייב שפיר הא דקאמר אבי דושיירי ברובו דחמיתין אגדול קאי.
מתחילין. דלרש"י היינו בנן ז'. וק' והרי בד"ל בגדול משמע כל שהוא גדול.
בהקד ב' תורים אייריין בזה. והיאך שייך למיקרי' גדול. ותו הרי לרש"י
בשיטתיר ד"ט ובנן ט' לריך שיטתיר רובו. וא"כ הו"ל להש"ס למקסם
מז' לריך נמי שיטתיר ד"ט. וכ"כ בבגד לריך שיעור רוב. הרי זה פשוט
גדול. א"כ בהיה החמור בן ח' ממי משערין בשיעור יותר גדול. והיינו
אפי' בן ח' דזוטרי מניה נמי לריך רוב. אולם לרש"י והר"ב הגי' נגמה
במתחילין דבגדול בני ד"ט. היינו בהיה החמור בן ט'. והא דקאמר
חמיר ב' השיעורים בשיעור יותר קטן. וא"כ בשהיה החמור מתחלה
רק שהיה הרוב הוא טפה. ולפ"ז נקט שפיר הא בנן ז'. ר"ל מן ז'
וא"ת א"כ הו"ל למקסם לפחות מנן ז' נמי בני ליה בשיעור רובו אע"ג
אלא

משנה אחרונה

בשיעור רוחו : ושיריו ברובו. פ"ה הר"ב בבר שבעה ברובו אפי"ה ליהא
ארבעה ובר ששעה בארבעה אפי"ה ליהא רובו ומחוייהו לחמורא. והוא הדין
דכבר שמה טמא בארבעה אפי"ה ליהא רוב אלא נקט בר ששעה אפי"ה
דארבעה הוי מיעוטא טמא. כ"כ תוס' פרק המפלת דף כ"ו. ומיהו רש"י
והתוס' נהשו והרוב פירש איפסא דחמיתיהו לקולא בר שבעה בארבעה ובר
ט' ברובו. וכמתו דאין לפשט חמיתיהו לחמורא דבר שבעה טמא בפחות מארבעה
דאם כן שיריו חמור מחלתו דאין חלתו פחות מארבעה עד כהן. ואין זו
אכזה דלדבריה דין הוא דשירי חמורים כדאשכחן בכתה זכותא וכן כתב
התוספות פתחם בגדה דף כ"ו וכמו שכתב הר"ב כאן דהואיל ומתחלתו היה
כלי חשוב משחמטין בשיריו וכו'. אכל הר"ש כתב דשיקר דחמיתיהו לחמורא
וכן כתב הר"ש וכן כתב הרמב"ם בחצורו פרק פ"ו. ונראה לי ראי' לפי זה

דאפי' חמור רכי יהאיה צהדיא במתני' פסק ו' דמקראות משנה ה' וכו"פ דחולין
דקמנה בחינו. וכתבנו עוד מזה במ"ו : משיטיקנו. לשון הר"ש בין שולחן
כבשן ובין שלא ערף גמר מלאכתו הוי אחר שהדביקו לו העפלה והטיקו וכ"כ
הר"ש דלכתי בני הסיק שמתחמיר העפלה יפה ומתחמיר. ולפ"ז נראה דלירוף
כבשן פשיטא דמיהו ולא בני הסיק דלא חיה לא אשכחן שמועין לה עפלה
ושיעוריה נמי משיטיקנה אלא להסיק לאו מטום טפלה בעי. אלא דקמ"ל דלא
בשו לירוף והסיק מהני להו כתי לירוף משום שמשחמטין מדיד גאש ומתחמיקים
כמו פ"י לירוף. וכן משמע מדברי הרמב"ם בחצורו פפ"ו והסיק הוי כמו לירוף
בשאר כלים וכן משמע מהא דלקמן מ"ח הסיק ממנו אם העפלה פירשה הרמב"ם
דאחמטו חליות קאי משמע דקתם חמור אין העפלה מעכבת. ובס' משנה
חכמים ג"כ בהיה ראייה מדלקטן הוסק בבית האומן טמא וזה קודם פשיטא העפלה:
אלא

ב כירה . עם חלפה ב .
ושיריה . עם פפ"ו סי' א'

תוספות אנשי שם
ד"ה משייסיקנו כו' . צ"ל
דיוחור כו' . ח"ל לא
דבר' שרבותא התי לאשמועי'
דלא בני זירוף ככנן כמו
כפ"ל כ"ה ח"ל . צ"ל
אירי והא"ל קאי ויחזור .
(ופ"ט) וע' מפ"ל במ"ד :

עד שייסיקנו ומיאו לא בני היסק גדול כדי לאפות בו פת אלא כדי לאפות בו סופגנים פת שנליתתה רכה העשייה כספוג דהייסק מועט
כני לה : משייסיק את החדש כדי לאפות בישן . וחדש כדי לאפות בו סופגנים בני היסק מרובה מן היסק . ואם היסק החלש
היסק מועט . דהייסק כזה היה יסן ראו לאפות בו סופגנים . היינו גמר מלאכתו . ואין הלכה כרבי יהודה : ב כירה . מקום
שפיתת שתי קדרות . ופעמים שנותנים הקדרות לבשל בכותה ופעמים על גבה : תחלתה שלש . גובהה און פחות משלש אלבעות :
משנתגמר מלאכתה . מלחמתה מטמאה

תחלתה (י) . משתגמר מלאכתה : סופגנין (ט) . רבי יהודה אומר משייסיק את דיוחור לא קאי על זירוף שהיה קודם .
(ז) כד"ו וד"מ טהלה מטמאה ב"ה החדש כדי לאפות בישן סופגנין (י) : ללא בני זירוף . אלא לפני עשיית
ב כירה (יא) תחלתה שלש (יב) . ושיריה שלש . משתגמר מלאכתה . איוויה גמר טפלה הוא דקאמר . ויחזור עוד וייסיקנו :
ח"ג . ב שלש כנל דהייסקי טהיסי שלשה וכן בכמור : מלאכתה מלאכת שלמה
פליג בחורת הכיסי פ' שמיני פ' עשירי ודאמר למשתגמר מלאכתו מקבל טומאה אף בלא היסק : ב כירה תחלתה שלש ושיריה שלש . גרסי'
פ"קין

מלאכת שלמה
טומאה אף בלא היסק : ב כירה תחלתה שלש ושיריה שלש . גרסי'
פ"קין

יבין תפארת ישראל בועז

היינו עיסה רכה שא"ל היסק הרבה כל כך כעיסה עבה . דרק שאר כ"ח לא חשיב נגמר מלאכתו עד אחר שלרף בכבשן כסוף פרקו לעיל
אבל תנור בני ל' בשהוסק היסק מועט לאפות סופגנין ונ"י רמ"ג ספי"ט
(ה"ל : ג) (י) ר"י מועט בשיעור הסקה . דכשהוסק החדש בהסקה
מועטת דכני זה לאפות סופגנין בתנור יסן . אף שזה החדש לרף הסקה
גדולה מזו כשיראה לאפות בו סופגנין . אפ"ה נחשב החדש כנגמר מלאכתו :
(יא) כל תנור שמוכר במשנה א' רחב למטה וא' למעלה כדי לשמור חומו
כפי הליך לאפות פת . לזריך חמימות יהירה לאפות הפת שמדבק בכותלי
התנור בפנים . אבל כירה שעשוי רק לבישול . א"ל חוס רב . דהחמימות
עובר מיד לתוך הלח שבקדירות שמושיבין אותן ב' הנקבים שבגג הכירה
כדי שיתבטלו מהאש שתהיה תוך הכירה . להכי עושין אותו בדפנות
זקופות בשוה ורוחב הכירה למעלה ולמטה בשוה : (יב) בני בשתתלו
בזווין

שהריוח גדול . וקטן היינו שהריוח קטן . וכמ"ל בשם רנחוטו סי' ד' . דנ"ו ב"מ מ"ג רוחא שמעתתא . דה"ק המשנה . תנור תחלתו ד' . ושירי
ד' . ר"ל כל תנור כשהתחיל לבנות ממנו ד"ס . אף שדעתו להגביה עוד יותר . אם הסיקו אז כדי לאפות בו סופגנין כבר מק"ס . ואם היה גבה יותר מד"ס
ושכר ממנו ק"ח מנבחו . אם נשאר ממנו גובה ד"ס מק"ס . דברי ר"מ . וחכ"א ד"ל גדול . ר"ל ד"ל ביה בדעתו לבנות תנור שרוב גבהו הוא יותר גדול
מגובה ד"ס . או שכבר גמר תנור שרוב גבהו . יותר גדול מד"ס . או שני בשוה גובה השתא ד"ס ולא בני פחות מזה . אבל בקטן . ר"ל אבל בשוה
רוב גבהו קטן מד"ס . או אם גובה השתא כני בשהתחיל לבנות ממנו טפח א' . או מק"ס כבר . ושירי גבוה . והוא ס"ד ש"ס דשירי גבוהו
דקאמרי רבנן . קאי אהנור טפח . דסיימי מריה . ולהכי מקשה . תנור טפח למאי הוי . ומשני אב"י . דשירי גבוהו היינו גדול . וגם גבה ס"ד ד"ס דגדול
דקאמרי אב"י . היינו בשוה רוב גבהו גדול מד"ס . ובהא קאמרי רבנן לזריך שיחתייר ממנו רוב גבהו . ומשום מקשה ה"ס חו . והכי בנדי' ה"ב מודו . זקן
לר"מ דכני ד"ס . ומשני הא בני ס' הא בני ו' . ר"ל לעולם ושירי גבוהו דקאמרי רבנן אקטן קאי . כלומר שרוב גובה התנור הקטן הוא פחות מד"ס . ומאי
דמקאי אב"י לשיוריו גבוהו דמתחתיו גדול . לאו בשרובו גדול מד"ס . רק שהוא גדול יותר ממה דס"ד דמקטן . דברי המקטן היה סבור דשירי רובו היינו
רוב טפח . וע"ז השיב לו אב"י בגדול . ר"ל דשירי רוב דקאמרי רבנן במחתיין . היינו שרוב גבהו הוא גדול יותר . דהיינו שהוא גדול טפח או יותר
ואפ"י הוא כן ו' שהוא הרוב היותר גדול מכל הרובין הפחותין מד' . בזולו כני בששאר רוב גבהו ודו"ק . וע"י דכרי רבינו תורת חיים שם שבת .
שחמ"כ הדחיק א"ע מאל שם בני הסוגיא והאריך למחוק הקו' בש"ס . ולדבריו שם א' . אולם עדיין לא נחט דשירי גבוהו
דבר אלהים חיים . דעדיין יש להקשות ל' להש"ס לחוק ולומר . הא בני ס' . הא בני ו' . הול"ל דה"ק חכמים . ד"ל גדול ר"ל בשרעה לבנות או בשכבר
בנה תנור שגדול מד"ע ולמעלה . ואפ"י עד ק' ואלף . בזולו כני בשהתחיל בגובה ד"ס . או בששאר ממנו גובה ד"ס אחר ששכר . אבנ בקטן .
ר"ל אבל בשרעה לבנות תנור שקטן מד"ס כני בשהתחיל בו טפח . ושירי גבוהו . ר"ל ושירי של תנור שקטן מד"ס גבוה . כני בששאר ממנו רוב גבהו .
ובגלגל שישאר מגבוה טפח . דכפחות מזה לא מוי למידי . ואמ"ל . א"כ קשה . דא"כ יהיה סופו חמור מחלתו . דתחלתו אמו"ס עד שיא גבהו ד"ס .
ובסופו ימא דכני בששאר רוב גבהו אף דלא הוא ד"ס . יש לומר כבר הקשו שם חוס' כך שבת וכוה"ן וכבר ייסבו הר"ם והר"ב בטוב טעם ודעת קאשיא זו
דהוה ק' גם לפי שתי' דרנחוטו . שפירשו לחטר שגובה מט' טפחים ולמעלה כני ד' טפחים . ובגובה ו' או פחות מזה כני גבוהו . וכמ"ל בשם .
גם לפ"ו ק' קושית התוס' ה"ל . ותר"ו דבבן ו' או למטה מו' . כיון שכבר היה תנור שהשתמש בו . להכי אף שנתקלקל ואינו ראוי כל כך . מדלתי גבוה ד"ס .
אפ"י משתמש בו והולך . א"כ ה"ל הוא מליין למימר אי הוא מתרץ הש"ס כפי מ"ל לעיל . אע"ב מדלל מוקי הש"ס כדבריו ה"ל . היינו מדלל ניהא
ליה להש"ס בך סנדל שכתב הר"ם והר"ב דמדכבר השתמש בו אינו זורקו אף שאינו ראוי כל כך . וא"כ אי אפשר נמי לפרש כפי' הר"ם והר"ב . דבבן ס' כני
בששאר ד"ס . דברי גם לפי שיש בו יהיה ק' קושית חוס' ה"ל . ולימא משיעור להו לרש"י ותוס' שהפכו הגירסא . ובבן ו' לרף שירי ד"ס . ובבן ס' לרף רוב
ודו"ק היסק . ויחנך . אב"י בששמים שחני לברר כל זה ונחני בדרך אמת : (ג) ונ"ל טעמים דבשלתא שאר כ"ח תשמישן גם בנה . וכ"ס קדירות לא
כני להו ההסקה שייסק בשעה שמשגל בהן . דהרי תשמישן מנפנים . והייסק שייסק בשעה שמשגל בהן הוא מנחן . ולהכי לרף היסק יפה בכבשן מקודם
שישתמש בהן . אבל תנור עשוי לאפות בו פת . ואפשר שפיר שייסק התנור עי"ל יפה גם כאלא לאפות ביה מתורף בכבשן . וחו הרי היסקו ותשמישן במקום אבי
הוא . דהיינו שניה מנפנים להכי בני ליה בייסק מועט . ל"ל א"כ להרנ"ב כ"ס זירוף בכבשן לבד מששגל נגמר מלאכתו . אולם להר"ם והר"ב בתנור להכי
לא בני ליה זירוף כבשן . משום שאמר הזירוף טוב יספלו בפניו כדי לעבותו לשמור חומו (ואין מספלו קודם זירוף בכבשן . דלאו מחמת עבוי ביותר לא
זירוף יפה) להכי לרף היסק גם אחר הסיפול . והנה מלשון זה של הר"ם והר"ב משמע דתרחי בעינן . דהיינו זירוף בכבשן . וגם היסק לסופגנין .
אלא שרתי"ס כתב בשם הר"ם שפי' כבר בתחלת המשנה דהייסק לסופגנין לבד מהני . ורק בזירוף בכבשן לבד לא מהני . אמנם הר"ב דלא פי' קן משמע
ספי דס"ל דתרחי בעינן וכדאמרינן . ולא תקפו לדידי' מיורות הערביים (מ"י) דא"ל שארפו בכבשן ואפ"ה מק"ס . י"ל מאן יימר דדייקין לה כתנור . אולי
אינו עשוי רק להעמיד בכותה קדירה לבשל בכירה דלכ"ע כני כשיסיקה לבשל בה בילה קלה (כמ"ב) . ולפ"ו הא דקאמר בס"ס לעיל . דכל שאר
כ"ח לרף זירוף בכבשן . ופי"ס והוא נגמר מלאכתו . והרי הך סיוס דברי מותר ניהו אלא לזירוף נקטי לל מר כדלית ליה להרמ"ב והר"ם ה"ק
זקא

משנה אחרונה
ב כירה . פי' הר"ב מקום שפיתת שתי קדרות וכו"ל לקטן פ"ו ונבנ"ו דשבת ד' לח . ותימה על פי' רש"י במ"ק ד' יו"ד ונגדה ד' כ"ז שטוס
מאס

בית הפך . ענת מהו פ"י
שם הטלס : :

תוס' אנשי שם
ספס לכאור' ואין לומר
דמשמע ליה כתי מדקחני
והשאר טעור אלמא דקולא
אשמעי' כז' תנורים . זה
אינו דוהשאר טעור לאו
הדמיון ליה קאי כ"א
אכולה מחני' וע"ש בר"ב
ומכ"ט שפיר קאמר דהתאן
לה"ק דמדה"ו לא אמרו
טעם אלא וכו' משמע דוקא
בין טעור לכותל ולא באופן
אחר . (לח"ט) . ג' ת"ס ד"ה
דברי ר' מל"ך כו' כהנא
על הא קאמר אלא על מ"ז
פ"ב דשק"ן . (כ"ט) :

לי עינן א"כ אמאי לא נשט גם כאן חילוקי הדינין השטויין במו"ג
וד פרק ז לענין חזר הכירה . ואף הרמב"ם בחבורו פ"ז מהלכות
כלים לא כתב הלא כסדר המשנה . ומיהו הא ל"ק אמאי קרי הכא
טירה . ד"ל דטירה שם חסוב יותר מחלר . שהחלר שם לכל חלר .

התנור מוקף מחילות שונתים זו הלחם כשרודין אותו מן התנור :
בזמן שהיא גבוהה ארבעה . כשיעור גבוה של תנור שהחלתו
ארבעה : אפי' על שלש אבנים . שלא יהיה מחוברת חבור יפה .
אלא מונחת על ג' אבנים בלבד ודוקה לתנור חשיבה חבור :

ובית הפך . מקום עשוי בצדי הכירה
שמניחין בו פך שמן להפשיר : בית
התבלין . מקום שמניחין בו את ההבלין :
בית הגר . מקום שמניחין בו הגר :
במשמאין במגע . אש נגע שרץ בהון
הכירה נטמאו המקומות הללו בעומת
הכירה וכן אש נטמא אחת מן המקומות
הללו במגע שרץ נטמאת הכירה עמהם
דחשיבי הכירה והם דבר אחד לענין
טומאת מגע : ואין משמאין באויר . אש נתלה שרץ באויר * כירה
מטמאה : ואין מטמאין באויר . כתב הר"ב אש נתלה שרץ באויר
ולא
כירה כו' . אבל באויר עלמו מיטמא הוא עלמו . דכלי חרס הוא . הר"ש . דברי ר"מ . כתב הר"ב והלכה כר"מ . וכ"כ הרמב"ם .
וכתב הכ"מ בפ"ז מהל' כלים . ואפי"ג דר"ש פליג עליה [כלומר ובפ"ד דערובין דף מ"ו קאי בהיקו היכא דפליגי ר"מ ור"ש] פסק
כר"מ משום דכפ' כמה טומאים (דף מח) אמרי' מאן תנא (הא מתא דלמור דבגן) כל המחובר לו הרי הוא כמוהו [כדתנן במו"ג פ"ב]
ר"מ

בזמן שהיא גבוהה ד' שפחים (כו) מממאה
במגע ובאויר (כו) . פחותה מבאן . שהורדה (כה) .
אם חברה לו אפילו על שלש אבנים (כג)
ממאה (ג) . בית הפך (א) ובית התבלין (ב)
ובית הגר (ב) שבבירה . משמאין במגע (ה)
ואין משמאין באויר (ה) דברי רבי מאיר .
ח"ג . ג' משמאה בכל הכרסו השנים כשפא : רבי

התנור אורחיה כתי ע"כ : פחותה מבאן שהורדה . ללא חשיבה כהנור
ובשלא חברה לתנור מיירי כדמוכח מסיפא : מיטמאין במגע . נפקדת
היק

מלאכת שלמה

אבל ה"ר שמשון ז"ל פ' עטרה ועיבה הכל אחד ובתוספתא קרי לשל כירה
טירה דתניא טירת הכירה טעמה הוי דכירה לאו אורחה כתי אבל

תפארת ישראל

משיקטו . פפי הול"ל עד שיקטו . והר"ב ק' פפי הא דלמרינן (בי"א
ז"ד א') דאין אופין בתנור חדש ביו"ט גזירה שמה יסחת . משמע הא בקדירה
חדשה מותר לבשל . וכן פסקונו (בה"ה רס' קח"ו ונכס"י חק"ב) דמרינא
רק תנור חדש אסור . ורק נהגו לכלי לבשל גם בקדירה חדשה . וקשה בשלמא
(הרמב"ם)

נהלה תוך חלונו שם שרץ נטמא גם התנור . ובתמאה התנור גם הטירה נטמא . דע"ג דאין הטירה עומה בתנור בטיט . רק יושבת עליו אפי"ה מדישבת
הטירה תמיד עליו וזריכין זה לזה ככלי א' חשבים כל זמן שהכירה יושבת עליו . ור"ת ובי עדיף הא מטבבלא עם קערות לעיל (פ"ב מ"ז) דמחזירין
בהמת ואפ"ה בנטמא א' לא נטמא חבירו . וכ"ש הכא שאין מחזירין בטיט . וכדמוכח בסיפא . יש לומר הכא שאני דהשמים שניהן זריכין זל"ז
משא"כ התם כל חד להשמים בפ"ע עב"ד : (בה) ר"ל אינו חיבור להטמא כשנטמא התנור . משום דלא חיי להשמים התנור . והוא מטולטל
ויש לו תוך בלי ז"ק שאינו מק"ט [כסליון פ"ב מ"ג] [בך' יל' טומ' הרמב"ם פ"א דליס] מדמכרו מדמיט חיטר להתנור : (ב) כ"ל דר"ל אפי' לא חיבר הטירה
לגג התנור רק כגן אבנים שגנ' לדרי התנור . ובז"ה הוי שבתנור לא חיברו : (ג) ר"ל כוה חיבור להתנור . ובנטמא א' בנגע או באויר נטמא חבירו :
(א) הוא ז"ק כגן אבנים שגנ' לדרי התנור . ומתנין לחובו כך השמן שר"ך לתבל זה הקדירות שיבשלו בהכירה : (ב) הוא ג"כ שרץ שמחובר
בהכירה כלעיל . שנתנין לתוך בשמים ובללים ושומין לתבל בהן ההבלין : (ג) ז"ק כלעיל לשמן לרר שר"ך להמבשל . וכוון מחוברות לדופן הכירה
מבחוץ : (ד) בנגע שרץ בחלון או בחלול הכירה נטמא גם חבירו : (ה) אפי' נתלה השרץ באויר הכירה שהוא העיקר . אפי"ה לא נטמא
הק

משנה אחרונה

כ"ב הר"ש והר"ס . ולפ"ד נראה דאפי' אורחה כתי טעמה דהא זכו כהשמש
כפוי וכל המשמש כפוי או יסויי כ"כ טעור לעיל פ"ב מ"ה . ומיהו נראה נתי
דטעורא לעומה כהשמש כפוי . הכא דהוי יד לכירה שייך גיה עומתה יד לך
ז"ל דלאו אורחה : בזמן שיהא גבוה ארבעה שפחים מעמאה . משמע דלענין
חבור קאמר שאם נטמאת הכירה נטמא חזר דטלם דמני' רשע וסיפא כתי
חיירי וכ"כ הרמב"ם הדיא בפירושו ובתנורו אבל לא ידכתי עסם לזה אמאי
נטמא זה בעומתה זה אי משום יד כיון דבאיה מחוברת לכירה איידי הא אין
יד אלא בחבורה כמו שכתב הרמב"ם גבי ידוע איכילן והוא הדין לכלים דה"ש .
וכן הוכחנו לעיל פרק ג משנה ה מן המוספתא דבמשבר אפילו יסויין עמאין
ובאין מחובר כל היסויין עמאין דאין יד אלא בתמוני . וכן קסין לקמן
פרק ז משנה ג גבי חזר הכירה שיהיה מופרשת מן הכירה קמני בזמן
שהיא גבוה מעמאה בנגע ובאויר ומפרשי לה נמי לענין שיטמא זה בעומתה זה
ולמלא כלת עמאה הוא . ולגי' דברי התפארת אפטר לאוקמי לענין עומתה
עמאה דפחותה מרובעם עפחים חוץ מקבלת עומאה דע"ג דכלי קבל עמא
כ"ב"ב וכן שני כ"ח כדמנן פ"ב . היינו שפאר כלים אבל חזר שנגעם לתשמים
התנור לזר"ך הפס ותיפשו גם ששעור ארבע שפחים ראו' להיחם עם מלא
התנור ואם היא פחותה טעור שרץ נטמא לה שפחתה גם אלא שפחה ונמלא הוא
כאין עשוי לקבלה וכן י"ל שחזר הכירה דפ"ו . אבל התפארת שפירשו הכא
והתם נטמא חבור ופשיעא דמתני' נמי הכי משמע ז"ש : אם חברה לו אפי'
על שלש אבנים עמאה . ואפי' פחותה משיעור . ויש ליתן טעם דלפולס טעין
שיהא ניכר שחור יד לתנור ומיוחד לו . והלכך כשאינו מחוברת עומדת לניטל
ולא נטמא חללה שנגעם לשם יד אלא"כ נטמא כשיעור התנור עמיה שיחמו
לתנור . ואם חברה לו מוכח פפי דלתנור נטמא אפי' פחותה והיינו דקמני אפי'
על שלש אבנים נטמור כל דבר היי כוכה . ואין להקשות אם חברה אמאי נטמא
פ"י

זמא. ואם לאו שאינו נסוק מהיסק האור שלמטה בחוך הבור. טיאר. ופלוגתא דר' יהודה ורבנן דוקא בהיסק ראשון שהוא גמר מלאכתו של הטר וע"י אותו היסק הוא מקבל טומאה. ר' יהודה סבר לר"ך שיהא הסטר מחובר לארץ בהיסק ראשון. דהתיב הטר וכירים יוחן ואין שייך לשון נתיילת אלא במחובר לקרקע. דבמטלטל טפל לשון שזירה לא לשון נתיילת. הלך אס הסטר נסוק דרך שוליו מהיסק שבחוך הבור תשוב כמחובר לבור וקרינן ביה יוחן. ואם אינו נסוק מהיסק הבור. הרי הוא נתון ועומד וא"ל לקיים זו הו יוחן: וחב"א הואיל והוא נסוק מ"מ טמא. לאמר קרא טמאים יהיו לכם מ"מ. ואפי' אם מסיקו כשהוא תלוי בלואר הגמל. הו היסק ונגמרה מלאכתו בכך: והכל מודים בהיסק שני לאחר שנגמרה מלאכתו שהוא טמא. אפי' בלואר הגמל. והלכה כחכמים: ו תנור שנטמא. הסטר עשוי כקדרה גדולה שאין לה שולים ומטלטל. וכשבא לקבצו מחברו בארץ. ומדבק טיט מבחוך ומעבדו כדי שיסמור חומו. וקרו לה טפלה שמטפלה ומחברה לו: כיצד מטהרים אותו. כמה תהא שזירתו ותהא מטהרתו: חולקין לשלשה לכלי

כלומר למחבר הוא טמא. וכ"ש דאינו מחובר נתיילת [ר"ש"] [כדלקמן סוף משנה י]. ואיך נמי הכתיב טמאים יהיו לכם הואל להיסק שני דמודה ר"י כדכתיב הר"ב. גמ' שם במס' שבת. ועיין לקמן ברפ"ו. והא דאמרין היסק שני. לא סלרין היסק שני. אלא כלומר לאחר היסק ראשון: ו תנור שנטמא. פי' הר"ב עשוי כקדרה גדולה כו'. עיין מ"ס בריש פרקין: חולקין לשלשה. דעבד' גיסטרא. שחולקין לארבו בגובהו ומס"ה לא בני להו לרבנן כשממעטו בפתוח מארבעה כמו לר"מ אלא בעינן דלא ליהוי רובא. דלא דמי לשיריו ד' דריש פרקין. דהתם דללקיה מליק לרחבו [פי' הערוך שללחו ומקצבו] [גמרא] פי' דחולין דף קד: לשלשה. כתב הר"ב דלי לשנים

ניכר בין דופן הסטר לדופן הבור שיעכב את היסק הסטר שלא יועילו לו דופני הבור להחזיק את חומו. או שהסטר בתוך חלל הבור באייר וההיסק עולה סביב דפנותיו ומסוק. כגון פיו קצר מלמטה ורחב מלמעלה או הבור רחב מלמטה ופיו קצר מלמעלה. טמא. ואם לאו.

אלא ניסוק כשאר חמרים מחוטי. מלמעלה (ו) טמא. וחב"א הואיל והוסק מכל מקום (ו). טמא: ו תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו. חולקין לשלשה (ח) ונורר

פרקין. אלא ר"ל דרך מקום שוליו עולה לו האור לתוכו. וכן רש"י שלשון הר"ש להכא מועתקים מפיחשו פרק י"ד דשבת דף קכה. הקדים שם וכתב חמרים שלהם עשויין כקדירות גדולות ואין לה שוליים כו': והבבאים לומרם הואיל והוסק מ"מ טמא. פי' הר"ב דלואר קרא טמאים יהיו לכם מכל מקום. ורבנן נמי הכתיב יוחן. שהוא לאורך גיבא. ולאו לאגמרי קולא אחי ולמימר דלי ליכא לקיומי ביה נתיילת כגון זה שאינו בני ומחובר וממילא הוא נתון דליהוי טיאר. דהדר תגא ביה קרא וטמאים יהיו לכם לרבויו. אלא לאגמרי חומרא אחא דסד"א כיון דחבריה בארעא כגופא דארעא דמי ולא לקבל טומאה קמ"ל יוחן דלע"ג דשייכא ביה לשון נתיילת

למאכת והוא ניסוק מלמעלה טמא ואם לאו ספור וחכמים וכו': והבבאים אומרם הואיל והוא ניסוק מ"מ טמא. פי' אפי' שלא יוסק מן הבור מפני עובי השוליים או מפני ריחוקו מן הבור הואיל והוסק מתוך חללו של הבור טמא דלא בני מחובר כלל אפי' בהיסק ראשון אבל בהיסק שני שמתחלה הוסק כדיט מחובר לארץ או לאבן עבה והוסק שם ונעשה כלי יוסף תלוי משם ונתנו על פי הבור ושם נטמא מודה ר' יהודה דאחרי מוטמאים יהיו לכם ואפי'

הלוי צואר גמל דאינו נסור בנטיילתו שלם ממקומו. ועיין במה שכתבתי לקמן רפ"ו: ו תנור שנטמא כיצד מטהרין. עיין בתום ו"ל דפ' כל שעה דף ל' ד"ה תורה העידה: חולקין לשלשה. שלא ישאר רובו בשבר אחד ואפי' נשאר ד' ספחים בשבר אחד ספור והא דתנן לעיל שיריו בד' פרקי לה גמ' הטר והרובע ומשני הא דלעיל כשהתקן לרחבו והכא מלמעלה למטה הרא"ש ו"ל וכתבתי באורך לעיל ריש פרקין ע"פ ר"ש ו"ל גם לשון הר"ש ו"ל ע"ש

הואיל והוסק ע"ש עפ"י ח"י: ו תנור שנטמא. חולין קמ"ג ע"י ע"ש ע"י ע"ש

תוספות חדשים

משנה ו' (ה"א ר"ה) א"א מטיק כו' או שהסטר בתוך חלל הבור כו'. כלומר דהא דתק יתן שם אבן היינו דלסבסר ניקלן תהא בעינן שיוצא הסטר למטה הוא כמו רותב הבור מלמעלה שאו א"ל לביטוי ע"פ הסטר אלא פי' אבן ארוכה חוץ לבור ע"פ קטח הארץ ומקצתו בעינן חוץ חלל הבור ועל אותו מקצת שוכב דופן הסטר שמתא ד' א' הוא נמשך קצת מבעינן מרובן הבור ובוש מלא שזרנו א' נמשך כלפי חוץ קצת ולא יוכל ומיהו דלאו דוקא אבן אלא הוא בעינן שני הסטר קצר מלמעלה ויהי א"ל לאבן כלל וביניה דוד לא בינו קו ולא דק (ט"ז):

תוספות אנשי שם

ו' (ה"א ר"ה) ו' (ה"א ר"ה) אומרם כו' ורבנן נמי כו'. מה דק' לרבנן לא לכבוד לא ה' ולא ו' ע' במהרש"א שם: ו ת"ש ד"ה חולקין כו' דלא ליהוי רובו כו'. עומד לנגדו ל' הר"ש ור"ב ש' א"ל חולקין קאי טי' עד שיניש לקרקע ע"כ וגם לליק שביארו הב"מ הנו' דעד שיכא בלרץ אטעל קאי לא חוין איהו כבוד רק בליש כמו שהגידה לריבא שתי' עד שהכא בלרץ כ"כ שהקדק דמ"ש רק שבלשיות בלגי' במשמעות בלואר התאמר א' קאי אטעל ומיהו נלמוד גם שיעור החלוקה או קאי אהלוקס ונלמוד מנוט פגריה ומ"ש רבנן איהא לרידן דלוק' מילק כו' אמת פתוח איהא שם אבל לא לענין קושייתו ההבדל אלא למה שכתבתי בס"פ שם דבמשניות אחר חולקין לשלשה ופירש"י אבל ח"ס לא בני מחובר כלל דליכא בתי' ד' כו' אפי' בעינן דלא ליהוי רובא וברי' קתמר ואינו ד' טיאר אף שיש בו רובו ואחא משני החם דלוקי מילק כו' כלומר שם השער נשאר מושבך ליתבו והוא בגובה פתוח מדי' ע"כ טיאר והכא דעבד' גיסטרא כלומר ששער עומד בכל שיעור הגובה שה"ל לתור השלם רק שנתמעט מלמעלה כגון כחולקין לארבו כגון כחולקין ע"פ דלפי' לית ביה ד' שמים חסר אס' י' בו דייין רובו ע"כ לא נטהר עד שיכא מתחלק לשלשה אבל למה שלא ה' די לרבנן שהחלוקה תהיה עד פתוח

הוא מנ"ל דאם ניסוק מהיסק שלמטה מהני למהא מחובר ממש בעיני בעיין. ח"ל כיון דכל הכלים אין מיטמאין כלל במחברין לקרקע לא מתחבר ללוקמי מטר דוקא במחבר טמא וכ"כ מוקמי' ליה בקרוב להיות מחובר ומיהו אף מילק לגיסטרא ל"ק ליה בהו מידי וי"ל דה"פ דשייך בהו סברה תלויה כו' כגו' כיון שישאר חסור שיעור מה שלא נתקן לא נחשבו לתוקן וקטעא דאס' ה"י הסטר חלקו ברחבו (והוא לוקי' מילק) והחלוקה לא היסק מטלטל לא ה' לתור דין שער כיון דעדיין חלים ומחבר הוא במקומו. וקור' על ה"א דר"ש שיק' לרבי' שהעתיק שם חיוון ה"א הא בנור כו' ז' והא בנור כו' ט' לתורר (בבב"ש) ובכ"א

ישראל

א) בנריכין הב' ב"ק לגוף א' ולתשמיש א'. ובגן פירת התנור לררין להוסיב שם הלחם כשירידוהו מהתנור מאפי"הו נמלא דלתנור והסירות שיהיו לריכין לאפי"ה הלחם כה"ל ל"ב ע"י דין כב"ק א' להטמא כ"א כשנטמא חמירו אפי' באייר. ב) ובאין תשמיש של ב"ק א' תלוי בב"ק חמירו כלל. כיון שקרות ששפנלא שאין האכילה שזוה תלוי באכילה שבב"ק חמירו. כל"ע גם שומחאן אינו תלוי וכו'. רק כ"א מק"ס לעמו אפי' באייר. ככל ב' ב"ק הסובבליים לגמרי זו מזה. ג) אולם כשנריכין שיהיו לגוף א'. אבל לב' התשמישין מופרדין שזאורו גוף. כגון פד ומריכו'. שהסד והכירה שיהיו לריכין להקדירה. אבל הכירה לנשל. והסד לחבל. ושניהן לקדירה. בהא פלגי. דלר"מ

אפי' דכתיב' י' ע"פ ריוח מעט בין הקרקע להתנור. אפי' כיון שע"י הא' אס' הא' אינו ניסוק ע"י הא' שבשולי הבור אלא לר"ך תחבולה אחרת להיסק טובו כגון שהתנור מואק מזה כותלי הבור. אפי' כיון שע"פ א' אינו ניסוק מהא' אפי' ניסוק מהא' שבשולי הבור עלמו. לא מחבר הוסק מחבר. וכ"ש אם העמיד התנור על שפת הבור סביב. כיון דמטלטל הוא להכי אפי' ניסוק מהא' שבשולי הבור ה"ל כהוסק בתלום ואמק"ט. וי"ל דאפי' אם חיברו בקרקע ממש בעיט דוקא בחיברו בקרקע בעודו טיט והוסק אפי' כהוסק בכל מקום מק"ט גם לר"י. דמחברו בעודו עיט ה"ל קבצו והח"כ חקקו דדינו כמחבר (כמקואות פ"ד מ"ה). אבל כהוסק בתלום והח"כ חיברו בקרקע בעיט. הרי קיי"ל דתלום ולבסוף חיברו בתלום דמי (כסוף שיעיט וסוף עיטין). ולאמרינן בשבת [ק"א א'] דרך בהיסק ראשון פלגי אס' נחשב עגמרה מלאכתו דלקבל טומאה כהוסק בתלום. אבל כהוסק כבר פעם א' במחבר. מודה ר"י דאפי' נתלם אח"כ אפי' מקבל טומאה [וע"ש דגמ' במשניות דברי ר"י ואם לאו עמוד:] (נו) אפי' הוסק פעם א' בתלום ממש מק"ט מיד: (נח) ר"ל חוסר מלמעלה למטה לג' חלקים: הוא

אחרונה

במחבר מטמא שדרך לחברו בעיט שם הספלה כמ"ס הר"ב בר"פ: ו כיצד מטהרין אותו. אפי' דכבר חני שיעורא בר"פ שיריו בארבעה וסיריו ברובו ובפתוח מתן ספור. והא דאמר בנמ' דלעיל בלל'י' והכא דעבד' גיסטרא א"ס

לגורר נחמין ע"ש לא לגורר.

אליהו רבא

ז' ע"ד שיהא בלחץ. כפי' המכניס דהתנור קאי דהי' הפעולה עד שיהא בלחץ הול' אלא התנור שגורר את הטפלה שמתחת התנור והיא בין התנור ללחץ עד שיהא התנור בלחץ בלא תנור ע"ש :

תוספות אנשי שם

והכ"ס ולא ככ"ס (וה"ו) ש"מ אהוי' אהוי' ליה ולחידו קובי' ה"ס בנתיב דה"ק משינוי לא אהוי' מהדוקים שבהם רק מהבנות המנואלות והוא דכמשה דין הל' חולקו לג' טבור כיון שלא נשאר רובו א"ע"ס שיהיה בכל חלק ד' ולע"י חק ושינוי בדי' חלקו הכח דלחץ' מלחץ לרובו כו' כלומר לרובו ממור ע"י דהא נבאר ד' לא טבור א"ע"ס דלחץ כו' רובא וא"ך א"כ נשמת הי"ט כתיבון ה"ס' ה"ה למה דלא כ"י לרובן כל' מיעוט פחות מד' ושם כ"י ותחורא כדלמחן דעמא דרובן דה"ה דהחזק והחולקת אינו משולם משבר לעבר אמר' ה"ס וסוף הוא ור"מ לא חיי' (למים שפוחת מ' (מכ"ד) :

הגדול עמא דליכא רובא. דתנור שהוסק קיימי' דהא חקן שנטמא. ובי' הוסק יש בו גומות. ואי אפשר ללמס כמ"ס הר"ס. ועיין מ"ס במשנה ו פ"ב: [וגורר. היה כ"ל שהגורר וגורר בדלית וכן לקמן לגרור. ש"ל לגרוד. כמו *] ויקח חרש ויגורר דלחץ [ב ח] אבל גורר כ"י"ס. הוא כמו גוררין כסא וכו' דמס' שבת [דף כט:] ואינו ענין שבכאן. אלא שלא ראיתי כן בשום נוסחא ואף כפי' הר"ס והרמב"ם מועתק כ"י"ס. וכן בתבוצו פ"ז מהל' כלים *

לכלי עלמו מבפנים. דהי' לשנים הגדול עמא דליכא רובא: וגורר את הטפלה. שדבק עליו שגם היא מחברתו: עד שיהא בארץ. כלומר מפילה עד הקרקע. אי נמי חולקו קאי. דלא כגי בחלוקה עד רובו אלא חולק עד שיגיע לקרקע: ולא עד שיהא בארץ. ולא לחלקו עד למטה סמוך ללחץ: וגורר את הטפלה (ע) עד שיהא בארץ (ס). אלא ממועטו מבפנים. עד שלא ישרר ר"מ אומר אינו צריך לגרור את הטפלה אלא ממועטו מבפנים ולא עד שיהא בארץ אלא ממועטו מבפנים של תנור. ואין הלכה כר' מאיר: לריך ארבעה

איהא כ"י"ס. ועי' בטולה סוגיא דחולין ס:]: עד שיהא בלחץ. האל דתב' הר"ב אי נמי חולקו קאי כו' מסיים הר"ס ויחא השתא הא דקא פליג ר"מ. דא"ל לגרר כו'. ולא לחלק כו'. ר"מ אומר אי"כ כו'. אלא ממועטו כו'. דלא חיי' לחלים. פי' שהוא חזק ועומד. *] כ"ל ויקח לו חרש להגורר כו

ע"ש: וגורר את הטפלה. כתב רש"י ז"ל בפ' חלק דף ק"ב גורר כ"י"ס לשון עברי הוא לשון סחיבה כמו גורר אדם מטה כסא וספסל ושלחן וכן היה מגרר ויואל מגרר ויואל אבל כשהוא בדלית הוא לא' ארמי ודומה לו אבל גוררו ומעמידו

שלמה מלאכת ע"ש: וגורר את הטפלה. כתב רש"י ז"ל בפ' חלק דף ק"ב גורר כ"י"ס לשון עברי הוא לשון סחיבה כמו גורר אדם מטה כסא וספסל ושלחן וכן היה מגרר ויואל מגרר ויואל אבל כשהוא בדלית הוא לא' ארמי ודומה לו אבל גוררו ומעמידו

למאי דק"ד דשיעורי דהכא ודלעיל קמי' אהדי' והאח' חלקן בין ללקי' לטבדי' גיטעא אבל מחני' דקמי' כ"לד' מעהרין אהו' אמאי לא כני' ליה בהקנתא דלעיל דללקי' עד שלא יתא' כו' או רובו. ונראה דהכא אהי' לאוהפי' שא"פ' מתעטו מד' ונחמד כפי' נמי גירסת הספסל ור"מ דמי' מתעטו ולא מתדכ' רובו דלעמיה אהי' כ"ל' דק"ל' שיעורו בארבעה ולא כרובו. והא' דקמי' הכא חולקו למלס' ולא אחמי' מתעטו מתרבעה או מרובו כשיעורי דלעיל. למאי דפי' הר"ב לפ"כ בארבעה וברובו מתווייכו לחומרא דבר' השפה עמא בארבעה א"כ' לויכא רובו וב' ארבעה כרובו אמאי' לויכא ארבעה י"ל דלחכי' חני' חולקו לשלשה דינן בר' השפה ובין בר' שפטה מיטערי כה"י. דבר' השפה כשחולקו לשלשה ליכא לא רוב ולא ארבעה וכן בר' שפטה לויכא רוב נמי טבור. אבל חולקו לפנים בר' שפטה עדיין עמא דליכא ארבעה וכו' ז' נמי עמא דא"ה' לנחמס' ושמא איכא רובא וכו'. ומ"מ אינו מיוצג כיון דמחני' תנור קתמא קמי' לא פסיקא מנחא דחולקו לשלשה מעהר' בכל' הסטריס דהי' התנור גדול ונראה שנים עשר-לא' מיטערי כן' חלוקה דהא איכא ארבעה בכל' מד'. ובשלמא כ"י"ס דמי' שיעורי' ארבעה ורובו ע"כ' לא' מיטערי אלא בשני' תנוריס כ"י' וכו' ז'. אבל הכא דמי' תנור סתמא אחי' בעינן. אלא אינו מיוצג כיון דמחני' רש"י וט"ס' בחולין ד' ק"ל' דמפשי' בארבעה וכו' ונראה דלעיל מתווייכו לקולא בר' השפה כרובו דוקא עמא דליכא רוב וגם ארבעה וכן ז' ברוב דליכא נמי מחני'. לפ"כ א"כ' דחולקו לשלשה תקנתא הוי' לכל' התנוריס אפי' גדול הרבה דשלשה הא ליכא רובא כהד' ואין רובא וגם ארבעה בעינן. אלא ד"ש' דכ"י' דחולין ע"ש פריך דמחני' דהכא חולקו לשלשה וכו' ונראה דמחני' דר"פ' שיעורי' ארבעה הא ליכא ארבעה עה"ר. ופי' רש"י והכא קמי' חולקו לשלשה אבל לפנים לא' כני' אפי' דליכא ארבעה כהד' מדקא מיקל' ר"מ ואמר' מתעטו בפנים מתרבעה מכלל' דחכמים כהא נמי פליגי' אפי' דליכא ארבעה א"כ' בעינן דלא' ליהו' רובא עכ"ל. ויש להחמיר הא לפי' עמ' רש"י' הך דשיעורי' בארבעה היינו כהד' שפטה דא"כ' דליכא רובא כיון דליכא ד' טבור כדמפרש מתווייכו לקולא. וא"כ' אחי' פריך דחולקו לפנים לא' מחני' אפי' דליכא ארבעה. דהא דקמי' חולקו לשלשה דפסיקא ליה דהך חלוקה הוי' תקנתא בין כהד' כ' וכן כהד' ז'. ומילוי' חולקו לפנים כהי' דכ"י' ז' מהני' דליכא ד'. כהד' כ' לא' מחני' דא"ה' לנחמס' ושמא איכא רובא וגם ד' ועמא. ועיקר דיוק' דדייק מדכ"מ אחר' מתעטו מתרבעה מכלל' לרובן לא' מחני'. אינו מוכן דהא כ"מ לא' פליג' אלא בגירסת הספסל ועלמ' אחר' אין לריך' ובשיעור' הכה' הא לא' איידי' כה' חכמים לא' ומיל' פליגי' בהא. והא' שלא' כני' בחולקו לפנים משום דלא' פסיקא בכל' התנוריס כדפי'. ולפי' פי' רש"י' בלא' מילתא' דר"מ' ס"מ' לפרש' כיון דתנור סתמא קמי' אמאי' חולקו לשלשה לפנים נמי' כני' כהד' כ' ז' דהא ליכא ד' ונחמס' לא' קושיא' ה"ה' דהשתא נקס' תקנתא דפסיקא. וא"כ' מילתא' דר"מ' נמי' דלעיל למידק' מידי' דה"ע' גיב' ואפי' אם נפרש' דהשתא ק"ד' דמקשה דשיעורי' הוא דליכא לא' ז' ולא' רוב. ומחני' דהכא נמי' שפי' אחר' חולקו לשלשה דהי' לפנים לא' מחני' לטבד' רש"י' ונראה דהכא רובא כהד' ושמא א"כ' רובא כהד' ושמא א"כ' רובא לויכא כ"י' סוף דבר' לא' מחני' ע"י' פ"ד' ליישב' הסוגיא' לפי' פי' רש"י' ז"ל ופי' דראיתו' כפי' הרא"ש' בתנתינא' שפירש' קושיא' הגמ' דלא' כפי' רש"י' ז"ל אלא

מלאכת

ע"ש: וגורר את הטפלה. כתב רש"י ז"ל בפ' חלק דף ק"ב גורר כ"י"ס לשון עברי הוא לשון סחיבה כמו גורר אדם מטה כסא וספסל ושלחן וכן היה מגרר ויואל מגרר ויואל אבל כשהוא בדלית הוא לא' ארמי ודומה לו אבל גוררו ומעמידו

יבין

נ"מ) הוא הטיט שמחובר בו בקרקע (כך כתב רש"י בשנת קכ"א א' וחולין קכ"ב ב): שיהא גוף שפת התנור טונע בארץ בלי חיבור טיט. ול"מ היה כ"ל דפסילה הייט הטיט הממורח על כל חילוקיות טעם כותלי התנור כפי' כ"י לעצמותו. וכדמשמע במשנה ח' בפרקין בהרחיק ממנו הטפילה. ולפי' הא דקאמר' הכא גורר את הטפילה. הייט מדס"ל' שאל' לחתוך רק גוף כותלי

משנה

למאי דק"ד דשיעורי דהכא ודלעיל קמי' אהדי' והאח' חלקן בין ללקי' לטבדי' גיטעא אבל מחני' דקמי' כ"לד' מעהרין אהו' אמאי לא כני' ליה בהקנתא דלעיל דללקי' עד שלא יתא' כו' או רובו. ונראה דהכא אהי' לאוהפי' שא"פ' מתעטו מד' ונחמד כפי' נמי גירסת הספסל ור"מ דמי' מתעטו ולא מתדכ' רובו דלעמיה אהי' כ"ל' דק"ל' שיעורו בארבעה ולא כרובו. והא' דקמי' הכא חולקו למלס' ולא אחמי' מתעטו מתרבעה או מרובו כשיעורי דלעיל. למאי דפי' הר"ב לפ"כ בארבעה וברובו מתווייכו לחומרא דבר' השפה עמא בארבעה א"כ' לויכא רובו וב' ארבעה כרובו אמאי' לויכא ארבעה י"ל דלחכי' חני' חולקו לשלשה דינן בר' השפה ובין בר' שפטה מיטערי כה"י. דבר' השפה כשחולקו לשלשה ליכא לא רוב ולא ארבעה וכן בר' שפטה לויכא רוב נמי טבור. אבל חולקו לפנים בר' שפטה עדיין עמא דליכא ארבעה וכו' ז' נמי עמא דא"ה' לנחמס' ושמא איכא רובא וכו'. ומ"מ אינו מיוצג כיון דמחני' תנור קתמא קמי' לא פסיקא מנחא דחולקו לשלשה מעהר' בכל' הסטריס דהי' התנור גדול ונראה שנים עשר-לא' מיטערי כן' חלוקה דהא איכא ארבעה בכל' מד'. ובשלמא כ"י"ס דמי' שיעורי' ארבעה ורובו ע"כ' לא' מיטערי אלא בשני' תנוריס כ"י' וכו' ז'. אבל הכא דמי' תנור סתמא אחי' בעינן. אלא אינו מיוצג כיון דמחני' רש"י וט"ס' בחולין ד' ק"ל' דמפשי' בארבעה וכו' ונראה דלעיל מתווייכו לקולא בר' השפה כרובו דוקא עמא דליכא רוב וגם ארבעה וכן ז' ברוב דליכא נמי מחני'. לפ"כ א"כ' דחולקו לשלשה תקנתא הוי' לכל' התנוריס אפי' גדול הרבה דשלשה הא ליכא רובא כהד' ואין רובא וגם ארבעה בעינן. אלא ד"ש' דכ"י' דחולין ע"ש פריך דמחני' דהכא חולקו לשלשה וכו' ונראה דמחני' דר"פ' שיעורי' ארבעה הא ליכא ארבעה עה"ר. ופי' רש"י והכא קמי' חולקו לשלשה אבל לפנים לא' כני' אפי' דליכא ארבעה כהד' מדקא מיקל' ר"מ ואמר' מתעטו בפנים מתרבעה מכלל' דחכמים כהא נמי פליגי' אפי' דליכא ארבעה א"כ' בעינן דלא' ליהו' רובא עכ"ל. ויש להחמיר הא לפי' עמ' רש"י' הך דשיעורי' בארבעה היינו כהד' שפטה דא"כ' דליכא רובא כיון דליכא ד' טבור כדמפרש מתווייכו לקולא. וא"כ' אחי' פריך דחולקו לפנים לא' מחני' אפי' דליכא ארבעה. דהא דקמי' חולקו לשלשה דפסיקא ליה דהך חלוקה הוי' תקנתא בין כהד' כ' וכן כהד' ז'. ומילוי' חולקו לפנים כהי' דכ"י' ז' מהני' דליכא ד'. כהד' כ' לא' מחני' דא"ה' לנחמס' ושמא איכא רובא וגם ד' ועמא. ועיקר דיוק' דדייק מדכ"מ אחר' מתעטו מתרבעה מכלל' לרובן לא' מחני'. אינו מוכן דהא כ"מ לא' פליג' אלא בגירסת הספסל ועלמ' אחר' אין לריך' ובשיעור' הכה' הא לא' איידי' כה' חכמים לא' ומיל' פליגי' בהא. והא' שלא' כני' בחולקו לפנים משום דלא' פסיקא בכל' התנוריס כדפי'. ולפי' פי' רש"י' בלא' מילתא' דר"מ' ס"מ' לפרש' כיון דתנור סתמא קמי' אמאי' חולקו לשלשה לפנים נמי' כני' כהד' כ' ז' דהא ליכא ד' ונחמס' לא' קושיא' ה"ה' דהשתא נקס' תקנתא דפסיקא. וא"כ' מילתא' דר"מ' נמי' דלעיל למידק' מידי' דה"ע' גיב' ואפי' אם נפרש' דהשתא ק"ד' דמקשה דשיעורי' הוא דליכא לא' ז' ולא' רוב. ומחני' דהכא נמי' שפי' אחר' חולקו לשלשה דהי' לפנים לא' מחני' לטבד' רש"י' ונראה דהכא רובא כהד' ושמא א"כ' רובא כהד' ושמא א"כ' רובא לויכא כ"י' סוף דבר' לא' מחני' ע"י' פ"ד' ליישב' הסוגיא' לפי' פי' רש"י' ז"ל ופי' דראיתו' כפי' הרא"ש' בתנתינא' שפירש' קושיא' הגמ' דלא' כפי' רש"י' ז"ל אלא

חלקו לשלשה. מיה עש
פי' : ח חתבו חוליות .
טו' : ג' עש . ח' חתבו . שנין
יה . ד' עש . ח' חתבו . ג' עש .
ח' חתבו . פי' : עש :

כדאיחא הסם בחולין : ח חרדיק ממנו אח הטפלה . פי' זה הסגור
שנעשה מחוליות ומדמו בעיט . וקאמר השתא שאם עשה זה המירוח
טפילה מרוחקת כו' . וכ"כ הרמב"ם בדיחא בפירוש . ובחבורו פט"ו
מהל' כלים : ונתן חול או לרור בינתיים .

אלויה רבא
חלקו לשנים כו' חלקו
לשלוש כו' . סיפא פירושא
דרישא דקמי' חוליקו לשלשה
קמי' סיפא בשנים נמי
משכחת לה טעור שא' גדול
וא' קטן הקטן טעור דלא
הוי אלא משוין ובשלשה נמי
משכחת לה עומאה שאחד
גדול בשנים ואית ביה פלגא
דכתיבה אלא משו' בטעור אלא
שיבא בה פחות מחו' אלא
דלא אשכחן דליתיה כל חלקי
הטעור טעורין אלא בחלקו
לשלוש וליכא פלגא בכל חד
לכיה אמריק חוליקו לשלש :

ארבעה טפחים (א) . ר' שמעון אומר וצריך
להיעין (ב) . חלקו לשנים (ג) . אחד גדול ואחד
קטן . הגדול טמא (ד) . והקטן מהור . חלקו לשלשה . אחד גדול בשנים .
הגדול טמא . ושנים הקטנים מהורין (ה) : ח חתבו חוליות לרחבו . פחות
מארבעה טפחים (ו) . מהור (ז) . מרחו במיט (ח) . מקבל טומאה משיסיקנו כדי
לאפות בו סופגנין (ט) . חרדיק ממנו את הטפלה (י) ונתן חול או צרור בינתיים (יא) .

חג . ארבעה בחולין עש מארבעה . חלקו כד' חלקן משנה זו לשנים ויש נפק זה י"ג משנים : ח חתבו גדלי' חתיבה :

ח' משיסיקנו . ולא דמי
לחור שבא מחוקק שנים
האומן דתני לקמן דל' :
לסיקו דהסם עשוי חסיכות
מהלחו והחסיכות כמו
שחי' מחלקן משא"כ הכא
שנתן חור ששאו ומשחרו
דמי לחור חדש ולכיה בעי
סיקן ממד . (כ"ד) :

מלאכת שלמה
פי' עשירי : ח חתבו חוליות כו' בינתיים . פי' בין פסלה לחמור וכשתן
חול או לרור בין חוליה לחוליה פלגתה דר' אליעזר וחכמים בסמוך :
סילק

ח' משיסיקנו

ח' משיסיקנו . ולא דמי
לחור שבא מחוקק שנים
האומן דתני לקמן דל' :
לסיקו דהסם עשוי חסיכות
מהלחו והחסיכות כמו
שחי' מחלקן משא"כ הכא
שנתן חור ששאו ומשחרו
דמי לחור חדש ולכיה בעי
סיקן ממד . (כ"ד) :

ישראל תפארה

ל"ח ודו"ק : (ק) וא"ת לח"ק למה צריך שיגיע החתך עד לח"ק . ומ"ש
מחבתו חוליות לרחבו (כמ"ח) לטני בשנשאר פחות מד"ט מנוצה הסגור .
וה"ל חסני שיגיע החתך לשאריתו עד פחות מד"ט סמוך לח"ק . יש לומר
דהכא שכל גובה התנור שלם , אם היה נשאר משוליו אפי' פחות מנוצה ד"ט
לא נחבטל אם תנור ממנו . רק הו"ל כחמור שסדק שלם נטעור רק
כשסדק רחב כמלא כוש (כפ"ט מ"ח) . וא"ת עכ"פ למה לן להמירוח כו'
האי . לתוך ג' החוכין . ועד הח"ק . ולרור טפילתו . טפי הו"ל שיטשה
בו נקב כחוש . ואח"ל דמירי דתיחא ל' טפי לעשות החוכין דקין . מלנקבו
כשיעור טש . עכ"פ וכי עוירה תקנת נקיבא שיעור כוש דלא נקב לה הכא
מדדאי כי דתיחא ליה בתקנה זו מתקנת החתוכין וגרירת הסיפול . וי"ל
דנקב כשיעור טש דתני החס . היינו רק תקנה דלא לקבל טומאה להבא
אלא הכא שכבר נטמא התנור . לא סגי ליה לטעורו כשינקבו אפי' בנקב גדול
מנוש . דהתורה אמרה תנור וכר"ם יותן . דדוקא נתיחא מטערו ולא נקיבה
וקאמר הכל דנחתמו ל' חלקים וגרד הטפילה היינו נתיחאו . תרע דהרי בחלקו
ל' כפי' אפי' . אמריק דהגדול טמא . דמשמע אפי' ניטל משם לנמרי חלק
הקטן . ואמאי הרי בניעול משם חלקי הקטן . אפי' אלק כושי' ואלו משם אע"כ
דנקב כחוש לא מהני רק דלא לק"ט להבא ולא לבטל ממנו טומאה דמטיקרא .
ובוה"ל לר"ש כפי' אפי' גם בחתוכין וגרירה לא סגי ליה . עד שיתקנו לנמרי
ממקום חבורו . דס"ל נתיחא מעליה בעיין . גם אין להק' כיון דנתערב טמא
ובבית מנוגע בשניהן הצריכה תורה נתיחא . למה נתערב בשתוכו ל' סגי .
וכשהו לנמרי . ובבית צריך לתוך כולו . וכל זית שמעלו אגניו ועפרו ממאה
במגע משא וביאה (כפ"ג דנע"ס) . וי"ל חסם אמרה תורה ונתן את הבית את
אגניו

ח' משיסיקנו . ולא דמי
לחור שבא מחוקק שנים
האומן דתני לקמן דל' :
לסיקו דהסם עשוי חסיכות
מהלחו והחסיכות כמו
שחי' מחלקן משא"כ הכא
שנתן חור ששאו ומשחרו
דמי לחור חדש ולכיה בעי
סיקן ממד . (כ"ד) :

ככלא נשאר רוב גבוה ואפי' הוא טפי מד' טפחים ואפי' טעור . ולרמב"ם שהבטו שם מיירי הכא בהטר גדול * ויורה מנ' טפחים . אבל בהטר קטן
צריך שלא ישאר רוב גבוה . ואפי' הוא פחות מד' טפחים : (ח) ר"ל שחך התנור ל' חלקים לגבוה . או לחוליות לרחבו . ויורה ומרש טיב אפילו רק
על ההתוכין . דמירוח כזה מהני לחזר לשויה כשאר הטר לקבל טומאה כשיחזור ויסיקו . וכדמסיק [וכן משאר כנוספא] כלים ג' פ"א [דקאמר
זה הכלל כל דבר ששויין ממנו תנור מסבך סדקי טעור ע"ל . והא דמניק [ספ"ה דפרי] עשה סדק ובנפסיק ולא קאמר עשה בעיט . יש לומר זהו רק בשוקק
דעשוי תמים שמתוך העיס מיד . לכיה לא מחשב עי"ו סחימתו בעיט . ומ"ה"ט נמי נקב לעיל [פ"ג מ"ג] חבית שעשה בזפת משום דהסם חבית עשוי ליון ושמן .
ע"כ אין הטיב סוחם נקב עש . משא"כ נקב שנתנור ויכיה גם מרחו בעיט מהני וכן מוכח מני מלקמן [פ"א מ"ה]] אבל אין לומר דה"ק שהדביק החלקים יחד
בטיט דהיינו שמירח הטיט בתוך החיתוך עצמו . ליהא דא"כ הו"ל חור והדביקו בעיט : (ט) כדי שיהיה ניסק גם הטיט שעל החתוכין : (ע) שאחר
שחך התנור ל' חלקים לארכו או לחוליות לרחבו כלעיל וטיהרו . העמיד אח"כ כמין כוהל טיט קלת רחוק מסביב להתנור מבחוץ : (עא) שהריוח
שכין התנור להטפילה מילאו בחול או בצרורות כדי לעבותו . וסד"ח עי"ו יהיה כמרחו בעיט לעיל . וכלאו מדובק הטיטול בהתנור קמ"ל . מיהו

ח' משיסיקנו . ולא דמי
לחור שבא מחוקק שנים
האומן דתני לקמן דל' :
לסיקו דהסם עשוי חסיכות
מהלחו והחסיכות כמו
שחי' מחלקן משא"כ הכא
שנתן חור ששאו ומשחרו
דמי לחור חדש ולכיה בעי
סיקן ממד . (כ"ד) :

משינה אחרונה
סמוך לארבעה טפחים שלם שאינו חלוק כיון דלית גבוהה ארבעה טפחים
שלם הוי כחפז . ונראה דלפי' בתנור דבר שנעשה ארבעה טפחים פחות מהו
תמנו שלם סמוך לארבעה טפחים דהוי רובו שלם מ"מ לר"מ טעור דל"מ לטעמיה
לית ל' טעור רוב גב"ה אלא ד' וכ"כ הרמב"ם . ודוקא בשיעור גבוהו אלא
בדומה מודל ר"מ כיון דחולקו לשלושה טעור אפי' אין בדומה כל חד ארבעה
כיון דליכא רוב שלם דנחמב לא אשכחן שיעור דפ"א לעיל והיינו נמי טעמא
דחלקו לשנים הגדול טמא אפי' אין רוחבו ד' : ח פחותה מארבעה טפחים
טהיר . פי' הכ"כ נבא ממטר גדול ליהא רוב . ולטעמיה חזיל דס"ל בארבעה
טמא אפי' ל' ליהא רוב כדפריש' . ומ"מ איכא למירוק היכי פסיק ותני
קטמא פחות מד' טעור כיון דמשכחת לה דטמא בהטר קטן דליכא רובא בפחות
מד' . ונראה דמתי' דכא חלילת קאי דהסם קמי' חוליקו לשלשה גבוהה וטעור

תנור. פ"י ע"ג ה"ד :

אלוהו רבא

תנור שנה מחוץ בו. גריסין נמתניין כדמיה ביה ספקא תור שנה מחוץ מביה האומן עשה למודין וכן עליו טבור מרחו צביט בו סופגין. נעמא וסילק את למודין טבור החוץ לו טבור מרחו צביט מקבל טומאה וא"ל להסיקו שכבר הוסק :

תום אנשי שם

בזה אמרו בו. כי הוי ללא חפזי לפרש דמקול או צור צביט תור שנה מחוץ לחוליא וא"ל הוי דקתי טבור סיינו כר"א דל"ק מ"י משהו הארץ דבדיים אלו כאלו צביט אמרו כלומי אפי' רבין דמטמאם לקמי' מי' כיה אמרו בו דהכא כפנין זכר וכמ"ס הר"ג. והא דקתי הגדה וסבורה וכו' ולא חק בקצור ביה אמרו שיהו טבור אפי' דמ"ל כדא' בהוספא הביאה הדין הו"ה לפשות הטור צבורה מביא תור וכו' וז"ל הגדה וסבורה כי לומר דבר זה הוא לצורך ולהקנותו כדי שיהיה הדין והסבורה לאפות בו. (פ"י):

תום פ"ד דכ"מ דף כ"ט : **למודין**. פי' הר"ב מסגרות ט'. וכן פי' הר"ס. ולמודין כמו עמודין. על שם שהם מעמידין הדבר. כך פי' הראב"ד במשנה ז' פ"ו דטרויות. וכן בערוך (ערך למד ב') כהן בן אחמני' דהכא שהוא כמו עמודים. אלא שחיבר עמו הא דעשאן כלמודים בגמ' פ"ו דברכות דף לה. והא דתני במ"ב פ"ב דמ"ק עושה לו למודים כ' בערך אחר (ערך למד ג'). ולרש"י למודים דברכות כלמודים דמועד **והוא מהור עי**. נטמא ^{קמי} (ע"ה) וסילק את **למודיו מהור**. החוירן לו מהור עי. **כדרי בביט מקבל טומאה**. ואין צריך להסיקו. **שכבר הוסק עי** : ר"ג. בו דרי' למה מוח בו. ב' ונתנן ע"ה ונתנו. וסילק ע"ה הוירן ע"ה הוירן.

וע"י כך התור מקיים טומו. ואופיס בו : הגדה והטהורה אופות בו. ללא חשיבא הטפלה חבור לתור. כיון שהיא מרוחקת ממנו : והוא מהור. שאינו מקבל טומאה : **תנור שבת מחוץ**. כדי לחברן יחד ע"י מסגרות. הן ויתם שקורין (ה) לירקלא"ש. כעין שאנו עושים לחצות שנתים בהן יין. ולאוהן זרים ומסגרות קורא התנא למודין : ונתנן עליו והוא מהור נטמא. לאחר שנתן עליו הלמודים. והיה התור טבור מתחלה. לפי שהיה דפים דפים : ולא היה מחובר. חזר להיות מקבל טומאה ע"י הלמודים הללו שמחברים אותו : **סלק את למודיו**. ונתפרקו הדפים זה מזה. אין לך כתיבה גדולה מזו ונטפר התור ואפי' שהחזיר הלמודים פעם שניה. שוב אינו מקבל טומאה. שאין הלמודים מביאין לו הטומאה אלא בפעם ראשונה בלבד כשבא מחוץ מבית האומן : מרחו בביט. לתור זה שאין הלמודים מביאין לו הטומאה. טמא על ידי מריחת הביט. וא"ל להסיקו. כאשר כל הטורים. שאין מקבלין טומאה עד שיהיו סייקו. (ה) רישין * ברז נתן לטי

מלאכת **מילק את למודיו**. מלאחי מונה על ידי הרב בללאל אשכנזי ז"ל סילק את הלמודין : שכבר הוסק. בפעם ראשונה כשבא מחוץ מבית האומן כשהיו בו הלמודין וזה הפירוש שפי' ר"ע ז"ל הוא פי' הרמב"ם ז"ל אכל הר"ב והרא"ש ז"ל פירשו הא דקתי נטמא היינו כגון שמרחו צביט כדמ"ל. בתוספתא א"נ הא דקתי והוא טבור לאו כשנטמא כשנתן עליו הלמודים אלא להס נגע בו שרץ

מקודם ונתן עליו למודים עומד בטברתו ואם נטמא מסלק את הלמודים והוא טבור אפי' שמחירם ומשחמם בו לעולם. אבל מרחו צביט מקבל טומאה בלא הסקה אפי' שהטפלה מודקת בו דודאי תנור שלא עשה כן מהחלחו לאחר מירוח ע"י הסקה כדתי' לעיל אבל הוי לא ע"י הסקה שכבר הוסק ע"כ ולפירושו ז"ל משמע דגרסי' וסילק את למודיו מלת וסילק בו"ו כמו שהוא כתוב ברוב

תפארת

כ"ס בהניח הריוח הוא פנוי. ולאו אפי' להסיק הטיטול. עכ"ל מדמרוחק מהתור. הרי התור שכבר נחתך נשאר שבור כמעיני קרא. מיהו כשמילא הריוח בחול ולרווחת. לרין שיהיו יבישים. דל"כ הן עלמין סוהמין [מוספא]. והא דנקט לעיל מלת טבור. ולא כי הכא נדה וכו'. היינו משום לנעיל שנשאלו הסדקים פתוחים. הרי התמימות יולא מנין החמוכין ולא מי לאפי' כל כך : (עב) שעשיי כרפי חצית עין שלט. (עג) ר"ל חצוים [ריישין ג"ל] שהדקן סביב הדפין כעגול כמו שמהדקין דפי חצוים עין בזמנתי : (עד) ר"ל אף שסתם אומן ע"ה. וכל כלי שנגע בו טמא. אפי' אף שנגע בהדפין. וסד"ל שיטמאין במגעו דאפי' שהדפין אינן כלי. עכ"ל מי גרע ממנה שמק"ט באברים מדעתיד להחזירן [כסמ"ח]. קמ"ל דשאי הכא דכבר הוי אברי המטה מחוברין יחד. ונתפרדו אח"כ בשעה שנטמא האבר. אבל הכא בשעה שנגע הע"ה בהדפין עדיין לא היו מקודם מחוברין בחצוים יחד. א"נ הא קמ"ל מדסד"ל דלף דבשעה שנגע הע"ה בהדפין ולא נגמרה מלאכתן ואמק"ט. עכ"ל כשאל"כ יהיה הדפין יחד יהיה נגע ע"ה דמקודם חויר ויעור. ולא התמה דברי מלינו דוגמתו בכלים הנגמרים בטורה שרביין סבילה לקודם משום לטורא דע"ה אפי' דבשעת נפילה האטורא לא עימאה להכלי שלא נגמ"ל [כמ"ג כ"ג א']. ומידי דהיה נמי לטפה מאדים טמא שפלה למי נבא. שכשעה שפלה למי נבא. שכשעה שפלה למי נבא לא עימאתן מדהן במחובר ונשחזר ושאבן טומאה דמקמי הכי חזר ויער [במקואה פ"א מ"א]. וכ"כ מלינו דוגמתו בציר שקנה מע"ה. דכשיוסף צה החבר מנע מים הטומאה דמקמי הכי חזר ויער [כמ"ג כ"ג ב']. להכי קמ"ל הכא. דשאי כל הגז. שהיה שם הטומאה בעין מהחלחו ועד סופו רק שלא היה בה כח לעמא אחרים להכי כשאוהבם כה האחרים. הטומאה שמונחת עליהן הטמאן. משא"כ הכא הרי מנע הע"ה רק בהדפין היה בשעה שלא נגמ"ל הכלי. והשתא שנגמ"ל לון כאן שום רושם ממנו שבתחלה. ולפיכך טבור : (עה) ר"ל אחר שהדקן שמהדקן נטמא : (עו) לא לבד שפרחה ממנו טומאה. דמעיני קרא אלא גם בשעה בו טומאה. אחר שחזר והדקן בחצוין טבור. משום ואם למדכבר השתמש בו אם יסיר ממנו החצוים ויפריקו. א"ל שוב לטון יחד דפי התור כבהחילה. וישאלו סדקין בין הדפין. מיהו צמירח טיט על הסדקין מהי וכדמסיק : (עז) ולא דמי לחתכו לטורו. ומהו ומרחו צביט דלרין הסקה [כעיל מ"ח]. י"ל דהכא מדמהדקן גם בלימודין שאני. ואילנה עכ"ל אחר הטורא ה"ל לחזור לטומאה ישנה. ככרע שטיט ממטה שטמאה מדרם. והיברה אפי' למטה

משנה

מיהו ומרסי' אדמה סוד ונפסיס אפי' כ"ס אפי' מביה האומן טמא. זכא ונפסיס עטרה שמיים ובאן טבור כללו של דבר כל שאין פתוחין ממנו הטורים אינו מחבר את הסדקין פ"ב. ומשמע דמים ומרסיס וכל הני דחשיב דמחברין טולה בלחין דהא מירוח צבי דקדתי מהני' וא"ל הול ונחירות אפי' לחין לא : **פי ועשה** בו למודין. והס ג"כ על חס. הר"ס : והוא טבור נטמא **פי הר"ב** ע"י הלמודין מקבל טומאה וכשילקו הוי כנתון אפי' שהחזירן שאין מביאין לו טומאה אלא בפעם הראשון פ"ב וכ"כ הרמב"ם בפירושו ונחטורו. והספסס כזה כיון שבהכא כעילוק הלמודין ומשיב כנתון הכי הוא שכל עליו ואין מושיל לו חרות הלמודין כדאמרי' רפ"ד כל כלי חס שטפר שפה אחת עליו לו טומאה לעולם ובעבר איירי חסם והלכך אין מושיל לו חיון אפי' אחר דהוי כחדש אכל בפעם הראשון כשנא מביה האומן אין ע"ה שם שכל ע"ה עד כש לא היה כלי ובלמודין נעשה כלי וטמא. אבל הר"ס והרא"ש מפרשו שגם בפעם הראשון אין הלמודין מביאין לו טומאה והיינו דקתי עימין עליו והוא טבור

ישראל

אכניו ואת עליו ואת כל עפר הבית. משמע ודאי לרין לנתון כל א' וא' בכלל ובפרט. ומדקאמר קרא אח"כ שיו"ל הכל אל מקום טמא. מוכח מני דגם אחר כתיבה נשאר בטומאתו. והיינו מדקמאמרו מעלמו ובעלמו. אבל תנור שנטמא רק ע"י נגע או מאור מנוף אחר טמא. אמרה תורה רק תנור וכירים יותן. משמע שא"ל לנתו רק עד שלא יהא שם תנור וכירים עליו. וקבלטו שגני' מחוכין כהך נהבטל שם תנור ממנו. ומדאין טומאתו נגופו. פרהה אח"כ טומאה ממנו. לפ"י יש ג' חילוקים צביטול טומאה מתנור (ה) לנפל מתנור חרס טומאה לנהבא שלא יקבל טומאה פניו כשיקב כשיער כוס (כפ"ט מ"ח). (ג) ולנפל מתנור חרס טומאה לנשעבר לרין ג' החיות ונירוד הספילה. (ג) אמנם בתנור מתכות בין לנפל ממנו טומאה לנהבא או לשעבר. פניו נבקב

אחרונה

לומר הכי הוא כשהטור. ודקתי נטמא הייס אם מירוח ונטמא שהמירוח מביא לו טומאה כדמ"ל סיפא וחס סילק את למודיו אח"כ טבור דסילוק הלמודין מכלל המירוח ואפי' החוירן טבור כיון שבעל המירוח הלמודין אין מביאין לו טומאה אפי' חזר ומרחו. אבל א"ל להסיקו שכבר הוסק בדרך כלל מבור שמתקין אותו אחר המירוח וזה נמי כבר הוסק אחר מירוח הראשון וכשילק הלמודין וצביט המירוח שהיסק לא בעל. וא"ל נחמתי' להעיל נחמתי' חליות אחר"י דכתיב היסק כשממנו ואמאי לא אמרי' ללא בעל היסק הראשון שכבר הוסק קודם שחברו. וז"ל דהתם גרע עמי ומנפל אף היסק ראשון. ואי הוה גרסי' הכא מתקן בט"ן יחא פני דלמודין קאי שבעה שנתן עליו הלמודין מתקן ומחבר יסב צביט א"ל היסק בלון שאין היסק בנוף התור וכיון שכבר הוסק השני לא כפי היסק שני כיון שלא מירוח שנית. וכן נראה דלמודין בלא עי' הוי כנתון חרס נבקב התור ללא חשיב המירוח בנפלה כדמ"ל בהוספא ביולה כ"ס וחס מתקן צביט חשיב טבור. ושעשא לא דמי כן לחתכו חליות דהתם המירוח נבקב

כלים תנור פרקה

לפי שכבר הוסק בפעם ראשונה. כשכל מחוץ מבית האומן :
 י חתבו חוליות. שחטו לתנור ברחבו לחוליות. והניח חוליה ע"ג
 חוליה: ונתן חול בין חוליה לחוליה. וטח אותו בטיט ועשה לו
 טפילה. כדרך שעושין לתנורים: ר' אליעזר מפרה. דכיון דיש חול

קטן שהם נכרים בעלמא: י חתבו חוליות. פי' הר"ב שחטו לתנור
 ברחבו לחוליות. פחות מארבעה טפחים. הר"ס: ונתן חול בין
 חוליה. פי' הר"ב וטח כו'. כדרך שעושין לתנורים. ולא הרחיק
 את הטפילה. הר"ס: עבנאי. פי' הר"ב נחש כו' בפ"ד דב"מ

בין הסדקים כשזור דמי: והכמים
 בממאין. שהטפילה עושה את כולו
 אחד ומחברת את הסדקים. ואע"פ שיש
 חול בין חוליה לחוליה: וזהו תנורו של
 עבנאי. לכך נקרא תנורו של עכנאי.
 שהקיפוהו הלכות כעכנאי זו. ועמאלוה.
 עכנאי. נחש שדרכו לעשות כעגולה
 להכנים ונכו לתוך פיו. כך הקיפו
 בתשובה וראיות ר' אליעזר ומכמים זה

דף נט. בגמ' מתי עכנאי שהקיפוהו
 דברים כעכנאי זו כו'. וכתבו תוס'
 יש דגס חכנאי. וכן בירושלמי. והכן
 זה נחש. ושמו בעל התנור שהיה
 עושה שמו כן. ע"כ. כלומר לעולם
 עכן זה נחש. והוא דגס חכנאי שמו
 לפי שכן היה שמו של בעל התנור. וכן
 מליטו ר' חנינא בן חכנאי במ"ד פ"ג
 דאבות. ועוד חנינא בן חכנאי במ"ח

י חתבו חוליות ונתן חול בין חוליה
 לחוליה (ע). ר' אליעזר מפרה (ע). והכמים
 בממאין. זה תנורו של עבנאי (ס). יורות
 הערביין (ט). שהוא הופר בארץ וטח במימ
 אם יכור המיח לעמוד בפני עצמו טמא (ט).
 ואם לאו טהור. וזה תנורו של בן דינאי (ט):

תנור

פ"ד דלחאים. אך בערוך כחז שחי הגירסאות. עכנאי וחכנאי. והביא
 פסיקתא דבי שאש באריסה של חכנאי. פי' ארס של נחש. ולפיכך
 יש לפרש דושמא בעל התנור כו'. כלומר שמו גם כן בעל התנור
 כו'. ובתוספת מהר"מ חכנאי: יורות הערביין. פי' הר"ב לאפות
 פת הן עשוין. ועיין בפ"מ מ"ט: הערביין. של אותו מקום. הר"ס:
 וזה תנורו של בן דינאי. והוא דקרי ליה הכה תנור. ובפ' כל המנחות
 בלחך אס יכור לעמוד בפני
 עמאלוה

את זה. על תנור זה. ולבסוף מפני שהיה ר' אליעזר יחיד כנגד
 רבים. כפסקה ההלכה כרבים ללא כר' אליעזר. והביאו כל טהרות
 שביהר ר' אליעזר ושרפוס באש וגמנו וברכשו. מפני שהיה מחזיק
 במחלוקת כנגד רבים: יורות הערביין. לאפות פת הן עשוין
 כדמפרש ואילן: של בן דינאי. רבותי פירשו שם ארס שהיה
 עושה

בלחות מלה [בכופו] הני הרי עלי כו' מאפה יורות ערביין. משום דעיקר שמיהו יורות. הר"ס:
 שם ארס. וכן מליטו אלעזר בן דינאי במ"ט פרק בתרא דכוסה. ומ"ט הר"ב שהיה עושה תנורים הללו. לשון הר"ס שהיה רגיל לעשות תנור
 כעין הערביים. ע"כ. ומ"ט הר"ב ואני שמעיה על שם שדמו כו' דיניס הרבה. לשון הרמב"ם (והודו) אחר זה (כאחד) והסכימו על הדין

כרוב הספרים ונס זו המשנה שניה שם בת"כ: י חתבו חוליות. במנעיה
 פ' הובס פי' רש"י ז"ל פי' אחר כנולה מתני' ודוחק הוא: בפי' ר"ע ז"ל.

מלאכת שלמה

כרף להיות שהקיפוהו הלכות תשובות כעכנאי זו וכו': עוד שם בפירושו ז"ל
 ושרפוס באש לפניו וברכשו וכו': אם יכור המיח לעמוד. כך ז"ל:
 בסוף

י כין תפארת

למטה אחרת [פי' ר"ש ור"מ סי' מ"א]. י"ל הכה שאני דחסר טוח שהיה מעשה
 חמס: ע"ח) וטח טיט על סדקיו והוסק לסופגין: (ע"ח) ואע"ג דלעיל
 אמרינן. דרק בהרחיק ממנו הטפילה. או התנור החתוך נשאר בטהרה.
 ה' בהדבוק הטופל להתנור ממעל להחזיקו. אע"ג שהחת הטופל יש
 ריח חזיר בין החתוכין. אפ"ה אמרינן גבה דמק"ט. מוכ"ה דהו"ל הכה
 בשבתם האויר שבין החתוכין בחול. וטח טיט על הסדקין דהו"ל שהתנור
 יקבל טומאה. וק' לר"ל דמטהרו. י"ל דס"ל דוקא כשאין מפסיק דבר
 אחר בין החתוכין. אם טח טיט ע"ג החתוכין כחזוברין דמי. משום
 דלכסוף אפשר שיודבקו החלקים יחד. משא"כ הכה מדמפסיק חול בין
 החתוכין. א"כ בשום אופן שיודבקו החלקים יחד. וה"ה בהתך התנור
 לארס והניח חול בין החתוכין דמטהר ר"ה מדיש הפסק אלא דאין עושין
 כך. דמדלא מקום מנח להחול הוא טפל למטה ואין כלן הפסק. מיהו
 כ"ש בעשה שאר הפסק בין החתוכין. כגון שהניח ביניהן דפין דקין דמטהר
 ר"ה. אלא נקט חול לרבותא דר"ה. דאע"ג דהחול קרטיין קרטיין. וגם
 שהוא מין עפר כתנור. אפ"ה ס"ל לר"ה דהו"ל הפסק: (פ) הוא שם ארס
 שעשה תנורים אלט כדי שיהיו טהורין אליבא דר"ה. והא דזכר שמו
 במשנתיו. היינו משום דהקיפו לדין זה כפולטים של הלכות כעכנאי זו
 שמונחה כעכנאי בעגול. והחליטו לעמאלו (ק): (פא) שהערביים שוכני
 מדבר חופרין גומא בארץ. ועמאלו כהליה בטיט. ומסיקין אח"כ הגומא
 ומדביקין בלך ברתיליה ואופין פה: (פב) פשוט דמירי לאחר שהוסק לאפות
 זו סופגין: (פג) גם זה שם ארס. וגם הוא נזכר שמו במשנה זו. משום
 שגם זו דת הרבה אם יחשב תנור לק"ט. דלמא רת תנור ממש שמוחבר
 רק בשוליו בארץ. אע"ג שמוחבר בארץ מק"ט. אבל זה שמשול לא ה' עליו שם תנור מעולם. רק בטח בטיט על כותלי הבור. דאף שדעו
 כהנור. הרי כל שוליו וכותליו מוחברים בארץ. אפשר לומר דבעל אגב סדנא דארעא שאיט מק"ט. ואעפ"כ החליטו אח"כ דמשהוסק דיט כשאר

בויע ישראל

בנקב כמוליא אור (כפ"ה מ"ה): (ק) וכו' דלפני"ש חו"ל (יומא כ"ג א')
 כל ח"ש שאינו נוסק ונזכר כנחש וכו' מה"ט קראוהו לתנור זה עכנאי מדנקמו
 על ידו בר"ה וברכשו. והביאו כל טהרות שטיהר וטימאוס. והכל עשו
 מנקמת ה' לאורייתא הוא דמרתחא ביה (כספ"ד דב"מ). ואין לתמוה הרי
 כמה וכמה מחלוקת היו בין התנאים הראשונים. ולא נקמו ממנו כל כך.
 ועקבו (עדיות ס"ה מ'). לא מפני שחלק עליהן ברכוהו רק מדקאמר דוגמא
 שהקיפו וע"ש. והרי גם ר"ה גדול בדורו היה. וכדמוכח ספ"ד מיתות.
 ואף לא חששו לכבודו. יש לומר דכבר כתב בחידושי רמב"ן כפ"ד דב"מ
 דר"ה שאני שהיה מחזיק במחלוקת. והורה שצונו נגד דעת הרבים. והתורה
 אמרה. אחרי רבים להטות. וכחז עוד שאלו היה צונו הבית היה ידון
 כזון ממרא. וכ"כ נמי כ"י ספ"ד דב"מ. ול"ה. היה כ"ל משום שעשה
 אחרות מופתים בשמים ובארץ כדבריו חששו ללא לגררו כ"ע אכתרי'. ע"ה
 הורכו להדפו ולרדפו בשלף קלף כדי להודיע לכל דלעפ"כ אין פונים בכל
 זה. דאחר שהתורה אמרה. אחרי רבים להטות. א"כ שהא לא בשמים היא.
 אבל יש לתמוה איך אחר עבור שעת הכעס לא התירו לו נדרו מפני כבוד
 חורו. וגם ר"ה איך לא בא בעצמו לבקש שיתירו לו. והרי מסתמא אחר
 שברכוהו לא היה מחזיק בדבריו. ואף שלא חזר בו מדבריו. דמימיו לא
 אמר דבר שלא שמע מרבותיו (כסוכה כ"ח א'). וזה ללא כלי' בשם הרמב"ן
 ה"ל שהיה ר"ה אומר בלוחות מעשה כך נראה בעיני. ולפיכך לא היה יכול
 לנמד לתלמידיו באופן אחר ממה שקבל מרבותיו. ע"כ ח"ו לומר שהיה
 מורה למעשה כדבריו. ולעבור על דברי תורה שאתה אחרי רבים להטות.
 והגם שהוא פלמו מדשמע מרבים אפשר דהיה רשאי לעשות כדבריו (כעדות
 פ"ה

משנה אחרונה

בהנור פלמו בני היסק כהנור חדש. והכא במירח הלמודין: י ר"ה מטהר.
 פי' הר"ב דכשטור דמי וכו' הר"ס והכ"ס. ורש"י כ"ל מפני דליתו חשבו
 ככלי חרס אלא כבנין וככלי בגלים ואנשים: והכמים מעמילין. משיקטו כדי
 לאפות סופגין. הר"ס: וזהו תנורו של עכנאי. כראה דלכך למיתמי הא לפי
 שיש מקום לנב"ד לתקן ולתקן כקמ"ה ר"ה לכהי מני עכנאי שהקיפוהו הלכות

י חתבו חוליות ונתן חול בין חוליה לחוליה (ע). ר' אליעזר מפרה (ע). והכמים
 בממאין. זה תנורו של עבנאי (ס). יורות הערביין (ט). שהוא הופר בארץ וטח במימ
 אם יכור המיח לעמוד בפני עצמו טמא (ט). ואם לאו טהור. וזה תנורו של בן דינאי (ט):

י חתבו חוליות. שחטו לתנור ברחבו לחוליות. והניח חוליה ע"ג חוליה: ונתן חול בין חוליה לחוליה. וטח אותו בטיט ועשה לו טפילה. כדרך שעושין לתנורים: ר' אליעזר מפרה. דכיון דיש חול בין הסדקים כשזור דמי: והכמים בממאין. שהטפילה עושה את כולו אחד ומחברת את הסדקים. ואע"פ שיש חול בין חוליה לחוליה: וזהו תנורו של עבנאי. לכך נקרא תנורו של עכנאי. שהקיפוהו הלכות כעכנאי זו. ועמאלוה. עכנאי. נחש שדרכו לעשות כעגולה להכנים ונכו לתוך פיו. כך הקיפו בתשובה וראיות ר' אליעזר ומכמים זה את זה. על תנור זה. ולבסוף מפני שהיה ר' אליעזר יחיד כנגד רבים. כפסקה ההלכה כרבים ללא כר' אליעזר. והביאו כל טהרות שביהר ר' אליעזר ושרפוס באש וגמנו וברכשו. מפני שהיה מחזיק במחלוקת כנגד רבים: יורות הערביין. לאפות פת הן עשוין כדמפרש ואילן: של בן דינאי. רבותי פירשו שם ארס שהיה עושה בלחות מלה [בכופו] הני הרי עלי כו' מאפה יורות ערביין. משום דעיקר שמיהו יורות. הר"ס: שם ארס. וכן מליטו אלעזר בן דינאי במ"ט פרק בתרא דכוסה. ומ"ט הר"ב שהיה עושה תנורים הללו. לשון הר"ס שהיה רגיל לעשות תנור כעין הערביים. ע"כ. ומ"ט הר"ב ואני שמעיה על שם שדמו כו' דיניס הרבה. לשון הרמב"ם (והודו) אחר זה (כאחד) והסכימו על הדין כרוב הספרים ונס זו המשנה שניה שם בת"כ: י חתבו חוליות. במנעיה פ' הובס פי' רש"י ז"ל פי' אחר כנולה מתני' ודוחק הוא: בפי' ר"ע ז"ל.

חלופי גרסאות
 י חתבו חוליות. שחטו לתנור ברחבו לחוליות. והניח חוליה ע"ג חוליה: ונתן חול בין חוליה לחוליה. וטח אותו בטיט ועשה לו טפילה. כדרך שעושין לתנורים: ר' אליעזר מפרה. דכיון דיש חול בין הסדקים כשזור דמי: והכמים בממאין. שהטפילה עושה את כולו אחד ומחברת את הסדקים. ואע"פ שיש חול בין חוליה לחוליה: וזהו תנורו של עבנאי. לכך נקרא תנורו של עכנאי. שהקיפוהו הלכות כעכנאי זו. ועמאלוה. עכנאי. נחש שדרכו לעשות כעגולה להכנים ונכו לתוך פיו. כך הקיפו בתשובה וראיות ר' אליעזר ומכמים זה את זה. על תנור זה. ולבסוף מפני שהיה ר' אליעזר יחיד כנגד רבים. כפסקה ההלכה כרבים ללא כר' אליעזר. והביאו כל טהרות שביהר ר' אליעזר ושרפוס באש וגמנו וברכשו. מפני שהיה מחזיק במחלוקת כנגד רבים: יורות הערביין. לאפות פת הן עשוין כדמפרש ואילן: של בן דינאי. רבותי פירשו שם ארס שהיה עושה בלחות מלה [בכופו] הני הרי עלי כו' מאפה יורות ערביין. משום דעיקר שמיהו יורות. הר"ס: שם ארס. וכן מליטו אלעזר בן דינאי במ"ט פרק בתרא דכוסה. ומ"ט הר"ב שהיה עושה תנורים הללו. לשון הר"ס שהיה רגיל לעשות תנור כעין הערביים. ע"כ. ומ"ט הר"ב ואני שמעיה על שם שדמו כו' דיניס הרבה. לשון הרמב"ם (והודו) אחר זה (כאחד) והסכימו על הדין כרוב הספרים ונס זו המשנה שניה שם בת"כ: י חתבו חוליות. במנעיה פ' הובס פי' רש"י ז"ל פי' אחר כנולה מתני' ודוחק הוא: בפי' ר"ע ז"ל.

אליהו רבא
 י וזהו תנורו של עכנאי. עכנאי שם ארס שהיה עושה תנורים כאלו. ואף לתנורו בגמ' שהקיפוהו הלכות כעכנאי זה ועמאלוה. דייק מדקא מדבר שמים לתנור והא ליה ליה למתני' לאדבריה שמים קמ"ל שהקיפו הלכות כעכנאי זה וזהו תנורו של בן דינאי. וזהו תנורו של בן דינאי. שהיה גזלן והגנולו עושין תנורים כיוות הערביין הלך אס יכור לעמוד בפני עמאלוה

תוס' אנשי שם
 י בר"ב ד"ה והכמים משמאין כו' ואע"פ שיש חול בין חוליה לחוליה: וזהו תנורו של עבנאי. לכך נקרא תנורו של עכנאי. שהקיפוהו הלכות כעכנאי זו. ועמאלוה. עכנאי. נחש שדרכו לעשות כעגולה להכנים ונכו לתוך פיו. כך הקיפו בתשובה וראיות ר' אליעזר ומכמים זה את זה. על תנור זה. ולבסוף מפני שהיה ר' אליעזר יחיד כנגד רבים. כפסקה ההלכה כרבים ללא כר' אליעזר. והביאו כל טהרות שביהר ר' אליעזר ושרפוס באש וגמנו וברכשו. מפני שהיה מחזיק במחלוקת כנגד רבים: יורות הערביין. לאפות פת הן עשוין כדמפרש ואילן: של בן דינאי. רבותי פירשו שם ארס שהיה עושה בלחות מלה [בכופו] הני הרי עלי כו' מאפה יורות ערביין. משום דעיקר שמיהו יורות. הר"ס: שם ארס. וכן מליטו אלעזר בן דינאי במ"ט פרק בתרא דכוסה. ומ"ט הר"ב שהיה עושה תנורים הללו. לשון הר"ס שהיה רגיל לעשות תנור כעין הערביים. ע"כ. ומ"ט הר"ב ואני שמעיה על שם שדמו כו' דיניס הרבה. לשון הרמב"ם (והודו) אחר זה (כאחד) והסכימו על הדין כרוב הספרים ונס זו המשנה שניה שם בת"כ: י חתבו חוליות. במנעיה פ' הובס פי' רש"י ז"ל פי' אחר כנולה מתני' ודוחק הוא: בפי' ר"ע ז"ל.

מלאכת שלמה
 כרף להיות שהקיפוהו הלכות תשובות כעכנאי זו וכו': עוד שם בפירושו ז"ל ושרפוס באש לפניו וברכשו וכו': אם יכור המיח לעמוד. כך ז"ל:
 בסוף

בויע ישראל

בנקב כמוליא אור (כפ"ה מ"ה): (ק) וכו' דלפני"ש חו"ל (יומא כ"ג א')
 כל ח"ש שאינו נוסק ונזכר כנחש וכו' מה"ט קראוהו לתנור זה עכנאי מדנקמו
 על ידו בר"ה וברכשו. והביאו כל טהרות שטיהר וטימאוס. והכל עשו
 מנקמת ה' לאורייתא הוא דמרתחא ביה (כספ"ד דב"מ). ואין לתמוה הרי
 כמה וכמה מחלוקת היו בין התנאים הראשונים. ולא נקמו ממנו כל כך.
 ועקבו (עדיות ס"ה מ'). לא מפני שחלק עליהן ברכוהו רק מדקאמר דוגמא
 שהקיפו וע"ש. והרי גם ר"ה גדול בדורו היה. וכדמוכח ספ"ד מיתות.
 ואף לא חששו לכבודו. יש לומר דכבר כתב בחידושי רמב"ן כפ"ד דב"מ
 דר"ה שאני שהיה מחזיק במחלוקת. והורה שצונו נגד דעת הרבים. והתורה
 אמרה. אחרי רבים להטות. וכחז עוד שאלו היה צונו הבית היה ידון
 כזון ממרא. וכ"כ נמי כ"י ספ"ד דב"מ. ול"ה. היה כ"ל משום שעשה
 אחרות מופתים בשמים ובארץ כדבריו חששו ללא לגררו כ"ע אכתרי'. ע"ה
 הורכו להדפו ולרדפו בשלף קלף כדי להודיע לכל דלעפ"כ אין פונים בכל
 זה. דאחר שהתורה אמרה. אחרי רבים להטות. א"כ שהא לא בשמים היא.
 אבל יש לתמוה איך אחר עבור שעת הכעס לא התירו לו נדרו מפני כבוד
 חורו. וגם ר"ה איך לא בא בעצמו לבקש שיתירו לו. והרי מסתמא אחר
 שברכוהו לא היה מחזיק בדבריו. ואף שלא חזר בו מדבריו. דמימיו לא
 אמר דבר שלא שמע מרבותיו (כסוכה כ"ח א'). וזה ללא כלי' בשם הרמב"ן
 ה"ל שהיה ר"ה אומר בלוחות מעשה כך נראה בעיני. ולפיכך לא היה יכול
 לנמד לתלמידיו באופן אחר ממה שקבל מרבותיו. ע"כ ח"ו לומר שהיה
 מורה למעשה כדבריו. ולעבור על דברי תורה שאתה אחרי רבים להטות.
 והגם שהוא פלמו מדשמע מרבים אפשר דהיה רשאי לעשות כדבריו (כעדות
 פ"ה

משנה אחרונה

בהנור פלמו בני היסק כהנור חדש. והכא במירח הלמודין: י ר"ה מטהר.
 פי' הר"ב דכשטור דמי וכו' הר"ס והכ"ס. ורש"י כ"ל מפני דליתו חשבו
 ככלי חרס אלא כבנין וככלי בגלים ואנשים: והכמים מעמילין. משיקטו כדי
 לאפות סופגין. הר"ס: וזהו תנורו של עכנאי. כראה דלכך למיתמי הא לפי
 שיש מקום לנב"ד לתקן ולתקן כקמ"ה ר"ה לכהי מני עכנאי שהקיפוהו הלכות

יא תנור. ח"כ פי' שמיני
פי' שיש שם פניו ה'וי' ניקב.
פיו שם כ"ו:

אלוהו רבא

יא עשה לה ספלה.
שכל זה ניקב או חת
סכוד נטיט:

שזכר ככאן. לזה תקרא זאת התמונה הנורא של בן דינאי. מיוחס אל דין:
יא תנור של אבן ושל מתכות טהור. כדמצינו בת"כ בפי' ויהי ביום
השמיני יותן עמאים הם את שיש לו נחילה יש לו טומאה את שאין לו
נחילה אין לו טומאה פרט לחומר של אבן
ושל מתכות. ולכירה של אבן ושל מתכות.
הר"ם: **ושמא משום כלי מתכות.** פי'
הר"ב ונעשה חב הטומאה כאשר נעשה
בו כזית מן המת. לפי [מה] שהתבאר
בחוספאה. הרמב"ם. ועיין בפ"ק דאהלות: **עשה** לו טפלה. פי' הר"ב
לסחוס הקקב והפגס והסדק. אבל עשה טפלה לשלם טהור מדין

עושה תנורים הללו. ואני שמעתי על שם שדנו בו דינים הרבה:
יא של אבן ושל מתכות טהור. של אבן טהור לגמרי. ושל מתכות
טהור מדין כלי חרס שאינו מטמא מאוירו ויש לו טהרה במקוה:
ושמא משום כלי מתכות. שמקבל
טומאה מנבו ונעשה חב הטומאה.
ואם הוא מחובר לקרקע אינו מטמא
דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע.
חוץ מתנור וכירים של חרס. דכתב
זהו (ויקרא י"א) תנור וכירים יותן. חב שיש בו נחילה: ניקב. נפגם.
נסדק. ועשה טפול של סיד לסחוס הנקב. והפגס. והסדק. או

כלי מלאכת שלמה

בסוף פי' ר"ע ז"ל. ואני שמעתי על שם שדנו בו דינים הרבה. אמר המלקט
והסכימו על דין כפי מה שזכר במשנתנו וזהו פי' הרמב"ם ז"ל. וז"ל הר"ם
ז"ל וי"א שם על תנור על הדין והורה ע"כ. וכתיב הר"ב
יהוסף ז"ל מלאכתו כחוב שואו חליעור בן דינאי שזכר בסוף מסכת סוטה ע"כ:

יא ניקב נפגם נסדק. נרס' וז"ל כחות דנרס' נקף נמוקס נפגם
הר"ם ז"ל. וגם הר"ב יהוסף ז"ל כתב נפוסם יתן נרס' נקף וז"ל דעושה
סופר הוא דהא לקמן גבי כירה נרס' גם שם נפגמה ותו דאין שיק לומר
נקף כאן בתנור של אבן ושל מתכות והטעם בא ממסכת סוכה פ' שלישי דחקן

יבין

תנור ומק"ט. ואפשר שהוא הגזלן שזכר בסוף סוטה דמדהתנור תמיד
במזכר הארץ לתנור כזה: פיר' דהקד' אין בכלל תנור וכירים יותן
דקרא. מדאין בני נחילה. ולפיכך של אבן טהור לגמרי אפי' בתלוש.
ככל כלי אבן שאמק"ט. ושל מתכות נמי. עכ"פ כיון דתנור עשוי לחברו
בארץ. לפיכך דוקא בתנור חרס אמרה חורה דמק"ט גם במחובר. אבל
זה כשאר כלי מהטות דייניק ל'. דמדמיוחד לחברו בארץ. להכי גם
שדורו בתלוש אמק"ט [כפי' מ"ג] ואפי' עשאו להשתמש בו בתלוש. דהו
מק"ט. דאע"פ דכל התורים שלהן לא היה להן שולים וב"ק. אפי' רק
שאר כלים באין להן רק תוך כלי ב"ק אמק"ט [ומש"ל פי' מ"ג] אבל הכל
היי כלי מתכות הוא אע"פ שגם תוך אין לו. הרי גם פשיטו מק"ט. ותו
דיש בו גם חומרות טפי מתנור חרס. דהרי זה מק"ט גם מנבו. וגם
נעשה חבי אבות. אפי' מה דקאמר הכא טהור. היינו לעיני החומרות

פ"ה מ"ו) עכ"פ לאחריים ודאי לא היה מביא לנדי חתא. ולא כורה נגד דעת
רביס. וא"כ כיון שלא הורה לעשות מעשה כדצרי. אין בו חסא משפט מות
(כאמדין פי"א מ"ב) ואין ח"ו ונ"א לנו על דק"ו זה לומר שעשה שלא
חורה. וא"כ מה חרי אף הגדול הזה לבני החיור לו נדרו. ויש לומר.
מדק"ו"ל המטרה לנשיא מטרה לכל ישראל. והרי רש"י שהיה גיב אף הוא
היה מהמזכירים והוא מת אחר אותו מעשה. וכדקאמר התם. ולפיכך אף דק"ו"ל
דכשמת המטה באים נ' אחרים ומחירין (כורה דעה של"ד) י"ל דאפי' נשיא
שאינו והלקו אינו מופר (ע"י מ"ק פ"ו א') וכן מחמת מהך עובדא דחד נורבא
מרבין (מ"ק י"ג א') דאמרו ל' נדרא רבא כר"י ל"א הכא דלשרי ל'.
הוא דלוח ר' יהושע אחר גויעתו הותר הנדר הותר הנדר. ואין יתירו חלק
הנשיא רש"י. י"ל כיון דכל עיקר טעם דכירוסו היינו כי היכא דלא נדרו
אנתריה. וכיון שאחר שפסדו מעולמו אולה ל' חשג הכרעה. ככה"ל
יכול

שיש בתנור חרס טפי מכלי מתכות דאמק"ט מאוירו. ויש לו נמי טהרה במקוה: פה) דבעשאו להשתמש בו בתלוש. יש בו כל חומרות כלי מהכות
שזכרו: פו) ר"ל ואם תנור של אבן ושל מתכות שזכרנו ניקב וכו': פו) שנחסר קלת משפתו ע"י שזירה: פה) נמלא דהשאה נטהר התנור ע"י
לא לבד מלקבל טומאה להבא. אלא גם טומאה דלשעבר פרהה ממנו מדניקב כמוניא להב' ולא חוי להשמישו. דאע"פ דכל הנור לא נטהר מלק"ט
להבא עד שינקב כמוניא כוס [כפי' מ"ח] ולבלק ממנו הטומאה דלשעבר לריך החוכוין דהיינו נחילה [וגלגל מ"ו]. זהו הכל רק בתנור חרס אבל זה
הנור מתכות הוא. וכשאר כלי מהטות דמי. דכשניקב כשיעור שאינו ראוי להשמישו דמניקרא נטהר מטומאה להבא ולשעבר. מיהו כ"ו בשה' נשאר
נקוב. אבל זה עשה לו וכו': פט) וע"י טפילה זו שעל כל פני חלונותו של תנור נקבם הקקב והפגס והסדק. וה"ה בלא טח טיט על פני טונו. רק
סחוס הנקבים צטיט לבד דמהני סתימה. וכן מפרש בחוספאה [כלים ב"ק פ"ד] וכן כ' ג"כ הרמב"ם [פס"ו מנלים] דסתומת נקב צטיט מהני לחזור
אוחו לחורה כלי. ולא לבד להיות דין כלי שלם עליו כמניקרא. וא"כ יהי' הכא אחר שסתם נקבו דיש ככלי מהטות שלם. אלא מדסתמו צטיט.
הרי הטיט הוא שעשאו כלי. להכי לאחר שסתמו דיש ככלי חרס [דהיינו אחר הסוקן] וכן מוכח מרמב"ם הל"ו וע"י [ומלמינו דוגמתו דייניקן להכי נחר
ממנו] דפי' פ"ה מ"ו]. ואילו ה"ק להרמב"ם דגם סתימת נקבים לבד מהני. א"כ למה נקב טפילה ע"פ כל התנור. טפי הו"ל למקבא כבווא דלפי' לא
סחוס רק הנקבים נמי דיש כחומר שלם. י"ל דהני כנר שמיטין לפיל [ספ"ג דלפי' זפת שהוא דכר המתדבק יותר מציט. אפי' דוקא במקום הסבך המתדבק.

אחתריה. וכיון שאחר שפסדו מעולמו אולה ל' חשג הכרעה. ככה"ל
יכול

משנה אחרונה

מול: **יא תנור של אבן** ושל מתכות טהור ושמא משום כלי מתכות. הא
דמי ק' דינא בתנור וכירים אע"פ דכל הכלים דינא הכי. היינו משום דבקרא
כתיב סחוס תנור וכירים יותן. וסד"א דכלל תנור וכירים איירי אפי' של אבן ושל
מתכות דבשאר כלים לא בעו נחילה ובהי החתיב יותר דבעי נחילה דוקא. אבל
קמ"ל דין תנור וכירים ככל הכלים. ולמדו מ"ל דבר זה מדכתיב יותן ולא כתיב
חולו כדכתב לפיל ככלי חרס ואוחו שטבירו. לשון יותן משמע שדרכו בנחילה
לומר דבתנור וכירים על חרס משפט שאין לו טהרה אלא בשזירה והיינו נמי
דרדשי' בת"כ יותן עמאים הם את שיש לו נחילה יש לו טומאה ושאין לו
נחילה אין לו טומאה פרט לתנור של אבן ושל מתכות והוכח בחו"ט. ולכאורה
אינו מובן אמאי אין להן נחילה בפשיט וקרדומות. אלא מדין נחילה קאמר של
אין אין בו דין נחילה שיהי אין לו טומאה ושל מתכות קני בצניעה וכל שאין
בו נחילה אין לו טומאה כלי חרס. גם בתנור וכירים דשל אבן טהור ושל
מתכות אין לו טומאה ולמדנו דין תנור וכירים כמו כל הכלים. והיינו נמי דמנ
כפ"י מ"ב האבן שהי' שופת עליה ועל התנור עלי' ועל הכירה ועל הבופת
עמאה. עליה ועל האבן עלי' ועל סכסע עלי' ועל הכותל סהורה. ופי' הר"ב
שם נמי מהכא יותן עמאים הם את שיש לו נחילה ופי' היינו כדפי' שהאבן
והכותל וסכסע וכו' לא בני קבלי טומאה נינהו ואפי' נחילה אבן תנור וכירה
נחילה הם. ועוד לבדו מדכתיב יותן דתנור וכירים מיטמאין בתחברו דלשון
נחילה שייך בתחברו כתיב הר"ב נמי וכו"ה נבמ' שבת ד' קכ"ה וכת"ה הר"ב
אן במקומו. אבל רש"י כתב בפי' החורה גבי תנור וכירים יותן שם מיטמאין

ואין להם פהרה אלא בנחילה ע"כ וז"ע דלדרכה לשון נחילה לא שייך נמיטמאין.
ושוד דאי נמיטמאין כבר כתב ואוחו שטבירו. ונראה דכ"ל דלא תימא
דנמיטמאין אין להם טומאה מדכתיב יותן ובכרת כ' יהודה לפיל בת"י קמ"ל
דאף בתלוש יש בהן טומאה ובחתיב דכתיב עמאים יהיו לכם מכל מקום. אבל
הר"א מזכירי ובעל גור אריה הביט בכוחו דש"ל דגם תנור וכירים הם כשאר כלים
ואין להם טומאה בתחברו. וזה א"ל כדמוכח בכתב משפוט דלפי' מחוברין
מעמאי: **ושמא** משום כלי מתכות. פי' הר"ב שאין מיטמאין בתחברו. והא
דחקן לקמן פי' ע"כ אבנים ששאו כירה וחרבן נראין או בארץ עמאין.
התם אבנים נשלמא שאינם כלי ומיטבין בפיט משוי להו כלי. אבל כלי של אבן
שזכר הוא כלי ואין לריבין מיטב טהורין. ולשון זה של הר"ב הוא מפ' הרמב"ם.
אבל הר"ם וסד"א לא כתבו חילוק שאין מיטמאין בתחברו. אפשר דק"ל דהיינו
דכל הכלים אין מיטמאין בתחברו. וכירים אינו מיטמאין כיון שפתיק למעלה
ומיטבין בקרקע ארץ מנבלת מלאכה שדרך תמימין בעך אין מיטבין למעלה
דבשאר כלים נמי דינא הכי כדתן פ"ב מ"ד ומ"ה גבי אבנים שקבטת צבוחל
וקערה שקבטת צבוחל וכן צפ"ד מ"ב ופס"ו מ"ב וכו"כ צבור אריה גבי חסר
וכירים יותן. וכן עיקר דבתנור וכירים אין חילוק דבין על חרס או על מתכות
מיטמאין בתחברו: וע"ה ל' ע"כ ארז מופק: נראה דליקב כיון שפתיק למעלה
ונפגם נשפזו. ועלה קתני עשה עפלה לתקן הפגות מנקב וסדק ומוסף על
שפתו. ולשון הרמב"ם בתנור ניקב נפגם סדק וסחוס נטיט או עשה לו טפלה
או מוסף וכו' הוסיף סתמו צטיט דקאי אטיקב. ושגלם נקבד. ומוסף נפגם.
יהשאו

כלים תנור פרק ה

וחסנה גנין לעשות לה פספסין וליכ סל"ס. ויש לדקדק אחרי חגי הקהלה לנקום מושגה וזה חגי הקהלה לניקב שלא נמקום מושגה. ועוד כל פיקר צבא דלויס שניקבה ענפמה וכו' משנה יחידה היא דהא חגי לעיל וכן צידה. וסר"ס חבז משום דין פספסין חגי לכולה צבא. ואינו מוכן מאי חיות דין איכה נבש פספסין. ונראה דפיקר צבא דלויס חגי לאשמושי' דכל נקב ופגס שניקבה חגי חבז קלקול אלא אם הפגס הוא בפספסין ושלא נמקום הפספסין הוא כשלה. והענין כמ"ס הרמב"ם שאין אופין להשלישין בחיך הכירה אלא בקדשה העומדת ע"ג ונבשקלקלו פספסין אינה יכולה ימנוד כדכסה ויחיינו זקתני עכ"ל פספסין לאחר צהקלקלו צננך או לפגס או כדקדק חז' ומיקום בעיני משוי להו ככ"ל והשתא סיפא דקתני מירמח בעיני אייבי בין צמחמה בין בשלהם צננך הכירה לא חגי מירוח מיט אפי' בפחמה דלא חגי קלקול צננך ואשכחם ללא מתקן לה מדי. וכן משמע בפ' דלקמן הפספסין נכדס צננך כ"ל והשתא סיפא דקתני הגירסא עכ"ל בעיני פספסין וטעם לה פספסין. ל"ך בצור דלרתי למאי חגי והל"ס פ"ט דעכ"ל פספסין ולחוס סעיף. ואינו מוכן דנפספסין למוד קני ועשהו בעיני למאי חגי לה. ומתוך זה ה' נראה לפי אותה הגירסא דס"ל צד הכירה עממה נמי איש צה קלקול צננך ופגס. וחי עשהו בעיני צננך הכירה עממה או נקדק. וחי פספסין לענין פגס יחיינו כדפי' לעיל דנפסס יחיינו כשפחה והם התקון ע"י פספסין כפי' הרמב"ם דפספסין הייס כשפחה העליון.

הרמב"ם שהמירוח לא יועיל לכירה בשום פנים שהיא חמס תעשה לאפות עליה לא צה. כמו שקדם. והיא כובלת האב. שהיא של מתכות ואין עזר לה במירוח. אולם מירוח התנור של מתכת ושל אבן. והיא הטפלה. הנה [יש] תועלת לה צו לפי שהן יאשו מצפנים הלחם. וזה המירוח ישאר חמו. וימנע ממנו האויר אשר יקרר גשם התנור. ע"כ. ולמשנה דוקנית שכחתי בשם הר"ם. מירוח סעיף נמי מהני לכירה. וכבז הר"ם דהא דהן הכא מרחס צעיט. דלאו איניקבה קאי. והך פלוגתא דר' יהודה ורבנן הוה מני למתני לעיל גבי תנור. דהא בתוספתא קתני לה הכא והכא. אלא נטר עד לבסוף. ואחריו קאי. אכירה ואחורה. ע"כ: אומר מבפנים ממה ומבחוץ מהורה: אז על גבה הקדמה ואין הל' כ"י יהודה: מלאכה שלמה

סבור ר' יהודה אומר מבפנים אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות ע"כ ומייחו לה הר"ם והר"ם ז"ל צפיק' כמו שכתוב בסמוך כס"ד הלשון השני גבי כירה ג"כ. ופירש הר"ם והר"ם ז"ל מירוח צעיט לאו איניקבה קאי אלא אשלימה וסברי רבנן כיון דשלא לנודך מירוח אין לה דין כלי חרס: ר' יהודה אומר מבפנים ממה. הניח בתוספתא ר' יהודה אומר מבפנים אם יכול הטיח

י כ י נ
סביב: צו) ר"ל אינה נדונה ע"י ככירה חרס. ואפילו יכול הטיח לעמוד בפני עצמו. ובתוספתא [ס"ד] מוכח דגם בתנור שלם שטחו צעיט פליגי. דלרבנן אפי' יכול הטיח לעמוד בפ"ע לא ציטל הטיח ממנו שם התנור דמטיקרא. ולא דמי ליותר הערביים [מ"י] דהם לא היה על הגומא שם תנור מעולם [וכן אמרין] [לעיל פ"ג מ"ה] דהטעם להכירה איט חיבור דר"ן: נקדק. היינו לאשמועינן דין סתימה הנקבים ע"י הפספסין. דלא דמי לסתימת רק נקביו. וגם בהם לא תחב הטיח חוץ הנקב. אלא שהפספסין עובר ממעל להנקב. וקמ"ל דאפי' מחשב סתימה. אלא דק"ל לפי הר"ב. דהרי בכל דוכתא משמעות מלה פגס גבי כלי. היינו שנסגר קנה משפחו. ורק שנסגר ונפרו מהכלי שונים שלו נפתח קרי לה [ללקמן רפ"ו]. וא"כ איך ע"י עשהו להכירים גניס למטה. יחסם הפגס שפגס עשת הכירה למעלה. ותו אי נימא נמי דפגס משמע למטה. א"כ היינו מיקב סיינו נפגס. וז"ע:

הלכתא גבירתא כללא הפרק ה

פרק ה משנה א תנור גדול אקמ"ס. רק כשנזנה ד"ס כבר. וקפן תחלוהי פפה. ושירי זה וזה צריך רוב נבחו ולא פחה משפה. כל תנור לא נחשב נגמל לק"ס עד שהוסק כדי לאפות בתוכו עכ"ל פספסין: **משנה ב** כירה אקמ"ס עד שהיה גובה ג' אצבעות לכל החמה. ונכר מלאכתו אם הוא לאפיה דתו לכל דבר תנור. ואם למישול דתי ככירה. אבן הבולס מתחרת עד פחה חשוב יד וחבור לו. רבה שא"צ לו כלל לא אסרין גבי' כל המחירר לפמא שפא (כפ"ב מ"ב). ובכירה רק עד ג' אצבעות דיהו ד וחבור לו. ובכופה תלי אם יחדו לאפיה או לבישול כליל. אבן שריבוק ב' קצותיו ב' תורים. ונתתן ספח' ליה ושפח ליה. והשאר אקמ"ס (והו דוגמת אבן גדולה שבאצבע ב' כירות פ"ו מ"ג): **משנה ג** אם עשה שפה גובה כביס פה הכירה כצואר פתוח. אינו חיבור לו. שפה גובה יעשה סביב כשפת גג התנור. אם אינו מחובר לו אקמ"ס עד שהיה גובה ד"ס. וכדחבר ליתנור. אפי' רק בנ' צדדים. אפי' גובה פיתה מר"ס. ר"ל חיבור להתנור ומק"ס עמו. כלי תשמישי הכירה להאיר או לחבל האכלים. כשהחברים להתנור המחויבר בקרקע אקמ"ס. דרק תנור וכירה מק"ס כמחויבר לקרקע סתוה"ס: **משנה ד** תנור שהוסק אפי' שלא בכוחה ורק מאחוריה אפי' מק"ס: **משנה ה** הוספה שמים שבנזנה צואר התנור אם משתמש בתוך הוספה זו הי"ל חיבור לו [ונ"ל דרוקא כשהוסק (כפ"ס) וחינו שהשפא הוא עצמו משרץ שנחלה באיורו או נגע בחומו. אבל שהשפא כשנשפא התנור. אפי' לא הוסק נמי. דלא נרע מסיפאל תנור (לעיל פ"ג מ"ג)]. הוספה שמים עששה כשפת יורה של שולקן ויחיס מק"ס מרובשגל גם בתוך שפה זו. ואע"ג שהשפה לא הוסקה. בשל גבי יורה דכל דמתכת לפמא שפא (כפ"י י"ב מ"ב) (ואל דמי כלי לחיפה ססיס בתנור לעיל. דרוק) אבל שפה עששה בשפה יורה של הנובע. אינו חיבור לו. מדאינו בשל הך שפה זו מחשב לקול הצבע: **משנה ו** עפר כספא אייר התנור במקום שהוא. אבל התנור מק"ס שם בתוך העפר ונגע בו שם שרץ. ונשפא שהרחת גם מה שמהם למעלה מהעפר. **משנה ז** תנור שפא שריצה לפשרו. הולקן שפאעלה למטה לו חלקים. ורק שלא יהא חלק א' מהן גדול כב' החיבור. דא"כ הגדול מק"ס וגם כל החיבורין

הרמב"ם נכדס צננך הכירה לא חגי מירוח מיט אפי' בפחמה דלא חגי קלקול צננך ואשכחם ללא מתקן לה מדי. וכן משמע בפ' דלקמן הפספסין נכדס צננך כ"ל והשתא סיפא דקתני הגירסא עכ"ל בעיני פספסין וטעם לה פספסין. ל"ך בצור דלרתי למאי חגי והל"ס פ"ט דעכ"ל פספסין ולחוס סעיף. ואינו מוכן דנפספסין למוד קני ועשהו בעיני למאי חגי לה. ומתוך זה ה' נראה לפי אותה הגירסא דס"ל צד הכירה עממה נמי איש צה קלקול צננך ופגס. וחי עשהו בעיני צננך הכירה עממה או נקדק. וחי פספסין לענין פגס יחיינו כדפי' לעיל דנפסס יחיינו כשפחה והם התקון ע"י פספסין כפי' הרמב"ם דפספסין הייס כשפחה העליון.

אלו נבוכת משמתי אפי' פה סבורה מדין חרס ועממה משום כלי מתכת. ומשמע דל"י לחתך מבפנים עממה משום חרס קאמר. וז"ל עממה מאי. ואין לומר דנכדס הניח שרץ חת מתכת והסיק ענין ענין שלא יתקבל ותשוב ככ"ל. לא מתכדך דלא עדיף הטיח מיד ואינו אם פשה יד של טיפ לתנור של מתכת יסא התנור ידון ככלי חרס הא ודאי יתאל שאין הסבור בעל לבני יד וליכ פס"כ גבי ספסלין שנמרחן. ויש לפגס דמירי שהמירוח של טיפ יוכל לעמוד בפני עצמו כדן דוירות הסננייס דלעיל ח"י ואחרת חרס דלמח ככל חרס וס"ל ל"י דל"ה הכא סוכין ע"ג לחתמי. וח"ל קבר דכסה שפתי דמתכת דחייב. ולפום אינו בעל לבני חרס. כך נלפ"ד. אבל הר"ם מפרש ע"י המוספתא שאם הטיח יכול לעמוד בפני עצמו התנור סבור מדין כ"ל והטיח צננך עמא. ואם אינו יכול לעמוד בפ"ע אף התנור עמא משום חרס. ונראה דס"ל להחמיס דאין דין טפלה כלל בשל מתכת שמתקן חרס הכרה וז"ל לנפלה. והיינו נמי דמודה ר"י דנכדס סבור ולא חגיב ליה כשפלה משום דמתכת אין דכדו כשפלה. אלא מבפנים לר"י שמתן על התנור חגיב ליה כשפלה. וזה לא מסתבר כדפי' לעיל וז"ע:

לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות וז"ל אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור המתכת מדין כלי חרס אבל הטיח עצמו ידון ככלי חרס מדי דהוה אורות הערביין וכן מסתבר דלא נרע לבני נפשיה מאיט' יכול לעמוד ואם אינו יכול לעמוד עמא אף המתכת מדין כלי חרס וחינו דקתני ממי' מבפנים עממה מנחון סבורה צל ענין הר"ם ז"ל:

ר"ע מברטנורה
בחך הכירה עממה. אלא מיתין בחובה. אז על גבה הקדמה ואין הל' כ"י יהודה: מלאכה שלמה

ישראל
לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות וז"ל אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור המתכת מדין כלי חרס אבל הטיח עצמו ידון ככלי חרס מדי דהוה אורות הערביין וכן מסתבר דלא נרע לבני נפשיה מאיט' יכול לעמוד ואם אינו יכול לעמוד עמא אף המתכת מדין כלי חרס וחינו דקתני ממי' מבפנים עממה מנחון סבורה צל ענין הר"ם ז"ל:

בויעז

לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות וז"ל אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור המתכת מדין כלי חרס אבל הטיח עצמו ידון ככלי חרס מדי דהוה אורות הערביין וכן מסתבר דלא נרע לבני נפשיה מאיט' יכול לעמוד ואם אינו יכול לעמוד עמא אף המתכת מדין כלי חרס וחינו דקתני ממי' מבפנים עממה מנחון סבורה צל ענין הר"ם ז"ל:

לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות וז"ל אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור המתכת מדין כלי חרס אבל הטיח עצמו ידון ככלי חרס מדי דהוה אורות הערביין וכן מסתבר דלא נרע לבני נפשיה מאיט' יכול לעמוד ואם אינו יכול לעמוד עמא אף המתכת מדין כלי חרס וחינו דקתני ממי' מבפנים עממה מנחון סבורה צל ענין הר"ם ז"ל:

לעמוד בפני עצמו סבור ואם לאו עמא בין כך ובין כך עמא משום כלי מתכות וז"ל אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו סבור המתכת מדין כלי חרס אבל הטיח עצמו ידון ככלי חרס מדי דהוה אורות הערביין וכן מסתבר דלא נרע לבני נפשיה מאיט' יכול לעמוד ואם אינו יכול לעמוד עמא אף המתכת מדין כלי חרס וחינו דקתני ממי' מבפנים עממה מנחון סבורה צל ענין הר"ם ז"ל:

